

**VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH
STUDIÍ, Z. Ú., ČESKÉ BUDĚJOVICE**

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**PREVENCE KRIMINALITY A JEJÍ PRAKTICKÉ
NÁSTROJE SE ZAMĚŘENÍM NA STŘEDOČESKÝ
KRAJ**

Autor práce: Marika Vincíbrová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Herich, DiS.

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

2024

VYSOKÁ ŠKOLA EVROPSKÝCH A REGIONÁLNÍCH STUDIÍ, z. ú.
Žižkova tř. 1632/5b, 370 01 České Budějovice

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Jméno a příjmení studenta: Marika Vincíbrová, DiS.

Studijní program: Bezpečnostně právní činnost

Forma studia: Kombinovaná

Místo studia: Příbram

Název bakalářské práce: Prevence kriminality a její praktické nástroje se zaměřením na Středočeský kraj

Název bakalářské práce v anglickém jazyce: Crime Prevention and Its Practical Tools with a Focus on the Central Bohemian Region

Katedra: Katedra právních oborů a bezpečnostních studií

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Lukáš Herich, DiS.

Datum zadání bakalářské práce: listopad 2023

Cíl bakalářské práce:

Hlavním cílem je teoreticky analyzovat systém prevence kriminality v České republice. Vedlejším cílem je zhodnotit vývoj bezpečnostní situace ve Středočeském kraji od roku 2020 a navrhnout vhodná preventivní opatření pro tento kraj.

Student: Marika Vincíbrová, DiS.	28.10.2023 datum	 podpis
Vedoucí práce: Mgr. Lukáš Herich, DiS.	6.11.2023 datum	 podpis

Schvaluji zadání bakalářské práce:

Vedoucí katedry: doc. JUDr. Roman Svatoš, Ph.D.	17.11.2023 datum	 podpis
Prorektor pro studium a vnitřní záležitosti: doc. PhDr. Miroslav Sapík, Ph.D.	14.11.2023 datum	 podpis
Rektor: doc. Ing. Jiří Dušek, Ph.D.	17.11.2023 datum	 podpis

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně, na základě vlastních zjištění a s použitím odborné literatury a materiálů uvedených v seznamu použitých zdrojů.

Prohlašuji, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb. v platném znění souhlasím se zveřejněním své bakalářské práce v elektronické podobě ve veřejně přístupné části infodisku VŠERS, a to se zachováním mého autorského práva k odevzdanému textu této kvalifikační práce. Souhlasím dále s tím, aby toutéž cestou byly v souladu s uvedeným ustanovením zákona č. 111/1998 Sb. zveřejněny posudky vedoucího a oponentů práce i záznam o průběhu a výsledku obhajoby kvalifikační práce. Rovněž souhlasím s porovnáním textu mé kvalifikační práce systémem na odhalování plagiátů.

.....

Děkuji vedoucímu bakalářské práce Mgr. Lukášovi Herichovi, DiS. za cenné rady, připomínky a metodické vedení práce.

ABSTRAKT

VINCÍBROVÁ, M. *Prevence kriminality a její praktické nástroje se zaměřením na Středočeský kraj: bakalářská práce*. České Budějovice: Vysoká škola evropských a regionálních studií, 2024. 60 s. Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Lukáš Herich, DiS.

Klíčová slova: kriminalita, prevence kriminality, situační prevence, sociální prevence, prevence viktimmnosti.

Tato bakalářská práce pojednává o prevenci kriminality a jejích praktických nástrojích v České republice.

Teoretická část práce vymezuje základní pojmy propojené s prevencí kriminality, analyzuje systém prevence kriminality v České republice dle úrovní organizace, obsahového zaměření a dle adresátů. Dále je věnována pozornost vybraným preventivním programům jako praktickým nástrojům prevence kriminality.

Praktická část práce je územně zacílena na bezpečnostní situaci a prevenci kriminality Středočeského kraje. Srovnávací analýzou statistických údajů o kriminalitě je vyhodnocen vývoj kriminality ve Středočeském kraji od roku 2020. Výsledky výzkumu představují východisko pro vypracovaný návrh vhodných praktických nástrojů prevence kriminality pro tento kraj.

ABSTRACT

VINCÍBROVÁ, M. *Crime Prevention and Its Practical Tool a Focus on the Central Bohemian Region: Bachelor Thesis*. České Budějovice: The College of European and Regional Studies, 2024. 60 pgs. Supervisor: Mgr. Lukáš Herich, DiS.

Key words: criminality, crime prevention, situational prevention, social prevention, victimization prevention.

This bachelor thesis discusses crime prevention and its practical tools in the Czech Republic.

The theoretical part of the work defines the basic terms connected with crime prevention, analyzes the crime prevention system in the Czech Republic based on levels of organization, content orientation and addressees. Attention is also paid to selected preventive programs as practical tools for crime prevention.

The practical part of the work is territorially focused on the security situation and crime prevention of the Central Bohemian Region. The development of crime in the Central Bohemian Region from 2020 is evaluated through a comparative analysis of statistical data on crime. The results of the research represent the basis for a draft of suitable practical crime prevention tools for this region.

Obsah

Úvod.....	9
1 Cíl a metodika bakalářské práce	10
2 Vymezení pojmů	11
2.1 Kriminologie	11
2.2 Kriminalita a její struktura.....	12
2.3 Trestné činy	15
2.4 Prevence kriminality.....	17
3 Prevence kriminality v České republice.....	18
3.1 Klasifikace prevence kriminality dle úrovní organizace	19
3.1.1 Centrální úroveň.....	19
3.1.2 Krajská úroveň	19
3.1.3 Místní úroveň	20
3.2 Klasifikace prevence kriminality dle obsahového zaměření	20
3.2.1 Sociální prevence	20
3.2.2 Situační prevence	21
3.2.3 Prevence viktimnosti.....	21
3.3 Klasifikace prevence kriminality dle adresátů	22
3.3.1 Primární prevence	22
3.3.2 Sekundární prevence	22
3.3.3 Terciární prevence.....	23
4 Praktické nástroje prevence kriminality v České republice	24
4.1 Tvorba a realizace projektů prevence.....	25
4.2 Vybrané projekty prevence kriminality.....	27
4.2.1 Městské kamerové dohlížecí systémy	27
4.2.2 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež.....	29
4.2.3 Asistent prevence kriminality	30
4.2.4 Projekt „Revolution Train“	31

4.2.5	Romský mentoring	33
4.2.6	Resocializační program „Vnímám i Tebe“	34
4.2.7	Mapy kriminality	35
4.2.8	Projekt „Bezpečný Středočeský kraj“	36
5	Analýza bezpečnostní situace ve Středočeském kraji	38
5.1	Zdroj dat a způsob interpretace	38
5.2	Analýza trendů kriminality ve Středočeském kraji	39
5.3	Souhrnné zhodnocení	46
6	Návrh preventivních opatření pro Středočeský kraj	48
6.1	Obnova a rozšiřování moderních prostředků situační prevence	48
6.2	Podpora hlídkové a obchůzkové činnosti	49
6.3	Podpora preventivních programů pro děti	50
6.4	Sdílení a výměna informací o hrozbách	50
6.5	Vytváření koordinované mediální strategie	51
	Závěr	52
	Seznam použitých zdrojů	54
	Seznam tabulek a grafů	60

Úvod

Mezi základní problémy celospolečenského významu patří boj s porušováním morálních, sociálních a právních norem. Takové nežádoucí jevy ohrožují fungování každé společnosti, a nezáleží přitom na jejím politickém zřízení.

Naši společnost trápí kriminalita již dlouhá léta a zejména po listopadu 1989 nastal její náhlý a rychlý vzestup. Předlistopadový totalitní režim se v boji s kriminalitou spoléhal především na represí a prevence kriminality prakticky neexistovala. Strach z kriminality s postupným vývojem moderní polistopadové společnosti si vyžádal potřebu účinného boje se zločinností a začal se vytvářet systém prevence kriminality. Do povědomí široké veřejnosti se postupně dostává, že protisociální jednání nestačí jen sankcionovat, ale je potřeba mu předcházet. V boji s kriminalitou má tak v současné době prevence své nezastupitelné místo.

Tato bakalářská práce pojednává o prevenci kriminality, přináší základní vhled do systému prevence kriminality v České republice a do vybraných praktických nástrojů prevence. Praktická část práce je územně zacílena na prevenci kriminality Středočeského kraje, analyzuje a vyhodnocuje vývoj registrované kriminality Středočeského kraje od roku 2020 a její současnou strukturu. Následně jsou navrženy pro tento kraj vhodné praktické nástroje prevence kriminality.

Aktuálnost tématu prevence kriminality lze spatřovat v tom, že prevence kriminality nemá v české legislativě právní úpravu a neustále se rozvíjí jak institucionálně, tak metodicky.

1 Cíl a metodika bakalářské práce

Hlavním cílem bakalářské práce je teoreticky zanalyzovat systém prevence kriminality v České republice. Vedlejším cílem práce je zhodnotit vývoj bezpečnostní situace ve Středočeském kraji od roku 2020 a navrhnout vhodná preventivní opatření pro tento kraj.

Informace a poznatky vedoucí k dosažení stanovených cílů byly získávány studiem odborné literatury, právních předpisů a relevantních elektronických zdrojů.

Kompilací odborných textů je provedena teoretická analýza systému prevence kriminality. Pro snadnější orientaci v problematice prevence kriminality teoretická část nejprve vymezuje pojmy, které s prevencí kriminality souvisí a jsou s ní propojeny. Další kapitola pak teoreticky analyzuje systém prevence kriminality v České republice dle úrovní organizace, obsahového zaměření a dle adresátů. Na konci teoretické části je věnována pozornost vybraným preventivním programům jako praktickým nástrojům prevence kriminality.

Praktická část práce je územně zacílena na bezpečnostní situaci a prevenci kriminality Středočeského kraje. Komparací statistických údajů o kriminalitě je provedena analýza registrované kriminality ve Středočeském kraji. Porovnávány jsou statistické údaje o kriminalitě zveřejňované Policií České republiky, které jsou prezentovány v přehledných grafech, k jejichž tvorbě byly využity kontingenční tabulky s uspořádanými zdrojovými daty. Následně je vyhodnocen vývoj kriminality ve Středočeském kraji od roku 2020 a současná struktura kriminality v jednotlivých okresech tohoto kraje. Na závěr praktické části jsou využity získané teoretické poznatky a na základě výsledků předchozího vlastního výzkumu jsou navrženy vhodné praktické nástroje prevence kriminality pro tento kraj.

2 Vymezení pojmů

Pro snadnější orientaci v problematice prevence kriminality je důležité vymezit základní pojmy, které s prevencí kriminality souvisí a jsou s ní propojeny. Trestně právní pojmy vymezuje trestní zákoník a podle povahy věci i zákon o soudnictví ve věcech mládeže a zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim.¹

2.1 Kriminologie

Prevenci kriminality lze zahrnout pod „křídla“ vědecké disciplíny zvané kriminologie.

Pojem kriminologie se odvozuje z latinského slova CRIMEN (zločin) a řeckého LOGOS (učení). Definic kriminologie nalezneme v odborné literatuře několik. Jednotná, obecně uznávaná definice kriminologie však neexistuje.² Zjednodušeně lze kriminologii definovat jako nauku o zločinnosti. Podle Matouška a Matouškové³ je kriminologie vědecká disciplína, která v Evropě vznikla z trestního práva a v USA se vyčlenila ze sociologie.

Válková, Kuchta a Hulmáková⁴ kriminologii definují jako společenskovední disciplínu zabývající se jak jednotlivci (pachatelem, obětí, orgánem trestní justice apod.), tak společnostmi jako celkem i sociálními skupinami, které ji tvoří (např. preventivní programy určené pro konkrétní sociální komunity, statistické analýzy zahrnující vybrané regiony nebo celé státní území, externí kontrola kriminality prováděná k tomu určenými institucemi).

Nejčastěji je kriminologie definována jako věda o kriminalitě, o jejích pachatelích a obětech a o její kontrole. Podrobněji byla kriminologie definována jako samostatná, interdisciplinární věda, která zkoumá za pomoci teoretických postupů a empirických metod kriminalitu, její příčiny, projevy a latenci, pachatele, oběť a jejich vzájemný vztah, sankční systémy a jejich účinnost, formální sociální kontrolu

---

¹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 110.

² KUČHTA, J. a kol. *Kriminologie I. část*. 1. vydání. Brno, 1993. s. 5.

³ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence: Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3. aktualizované vydání. Praha, 2011. s. 17.

⁴ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha, 2019. s. 1.

kriminality uskutečňovanou prostřednictvím trestní justice, neformální sociální kontrolu, společenské procesy kriminalizace a viktimizace, prevenci a veřejné mínění o kriminalitě.⁵ Kriminologie se pokouší sjednotit názory různých oborů na kriminalitu.⁶

Zásadním trvalým úkolem kriminologie je získávání ověřitelných poznatků, s jejichž pomocí lze kriminalitu ve společnosti regulovat.⁷ S rozvojem kriminologie se získává stále více prakticky využitelných poznatků, zejména poznatků o příčinách kriminality a o pachatelích, čímž může být prevence kriminality cílenější a účinnější.

V rámci kriminologie se řeší také otázka, jaký je poměr mezi kriminalitou zjevnou (registrovanou) a kriminalitou latentní (skrytou). Jednou z hypotéz je, že existuje v podstatě neměnný poměr mezi zjevnou a latentní kriminalitou, a proto lze z údajů vyplývajících z kriminálních statistik vyvozovat závěr o vývoji skutečné kriminality.⁸

2.2 Kriminalita a její struktura

V odborné literatuře se lze setkat s různými výklady pojmu kriminalita. Kriminalitu je třeba v každém případě chápat a posuzovat jako složitý produkt mnoha činitelů.⁹

V juristickém pojetí podle Matouška a Matouškové¹⁰ lze za kriminalitu považovat úhrn všech trestných činů definovaných v zákoně a spáchaných kýmkoli, tedy i osobou, která ještě není trestně odpovědná (osobou nezletilou, která nedovršila v době spáchání trestného činu patnáctý rok svého věku).

Svatoš¹¹ v juristickém pojetí za kriminalitu považuje souhrn trestných činů spáchaných na určitém územní za určité období a nezahrnuje přitom do ní na rozdíl od Matouška a Matouškové činy spáchané osobou, která ještě není trestně odpovědná. Protiprávní činy spáchané nezletilými osobami označuje za delikvenci, kterou považuje za širší pojem nežli kriminalitu.

---

⁵ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha, 2019. s. 2.

⁶ DIANIŠKA, G., STRÉMY, T. *Introduction to Criminology*. Plzeň, 2009. s. 15.

⁷ KUČHTA, J. a kol. *Kriminologie I. část*. 1. vydání. Brno, 1993. s. 11.

⁸ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha, 2019. s. 145.

⁹ TURAYOVÁ, Y., ČIČ, M. *Spoločnosť proti zločinu*. 1. vydání. Bratislava, 2009. s. 21.

¹⁰ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence: Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3. aktualizované vydání. Praha, 2011. s. 312.

¹¹ SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň, 2012. s. 26.

Podle Kuchty¹² se kriminalita skládá z velmi různorodých protispolečenských jednání, jejichž společným znakem je, že jsou podle trestních norem prohlášena za trestné činy.

Sociologické pojetí chápe kriminalitu nezávisle na trestním právu. Jde o sociálně-patologický jev, který doprovází lidskou společnost a spolu s jejím vývojem se mění i její jevové formy.¹³ Kriminalita má jak sociální, tak osobnostní aspekty, přičemž lze uplatnit i aspekty filozofické, etické, psychologické, pedagogické, ekonomické a další.¹⁴

Poznávání kriminality představuje základní směr kriminologických bádání.¹⁵ Pramenem základních dat o kriminalitě jsou statistické přehledy zpracováváné Policií ČR.¹⁶ Je ovšem potřeba brát zřetel na to, že ze statistik o kriminalitě lze získat informace pouze o kriminalitě zjevné, kdy jde o větší či menší část kriminality skutečné.¹⁷

Kvalitativní charakteristikou kriminality je především její struktura, která je určována řadou charakteristik.¹⁸ Dle klasifikace páchané trestné činnosti patří mezi základní druhy kriminality zejména kriminalita majetková, hospodářská, násilná, mravnostní či drogová. V posledních letech společnost stále častěji zasahuje také kriminalita kybernetická.

Majetková kriminalita spočívá v jednání proti cizímu majetku, a to zejména v získání majetku (krádež, podvod či zpronevěra) nebo poškození majetku (poškození věřitele, poškození cizí věci či zneužívání vlastnictví). Majetková kriminalita tvoří převážnou část celkové kriminality.¹⁹ Vývoj majetkových činů tak do značné míry předurčuje vývoj celkové kriminality.²⁰

Hospodářskou kriminalitou je označováno protiprávní ekonomické jednání s dosažením finančního nebo jiného prospěchu na úkor jiného subjektu (státu, obchodní

---

¹² KUČHTA, J. a kol. *Kriminologie I. část*. 1. vydání. Brno, 1993. s. 59.

¹³ ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M., *Kriminologie a prevence kriminality*. 1. vydání. Praha, 2004. s. 13-14.

¹⁴ DIANIŠKA, G., STRÉMY, T. *Introduction to Criminology*. Plzeň, 2009. s. 15.

¹⁵ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha, 2004. s. 44.

¹⁶ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání. Dobrá Voda, 2002. s. 10.

¹⁷ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha, 2004. s. 45.

¹⁸ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha, 2004. s. 57.

¹⁹ GRÍVNA, T., SHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 315.

²⁰ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha, 2004. s. 262.

společnosti, fyzická osobě, apod.) zejména pomocí nedovolených manipulací s účetními a jinými doklady. Jde o specifický druh skutků majících řadu společných rysů, ke kterým lze přiřadit snahu o dosažení neoprávněného zisku a politické moci, poškozování kolektivních zájmů a zneužívání důvěry ostatních účastníků hospodářského styku.²¹

Násilnou kriminalitu podle Válkové, Kuchty a Hulmákové²² charakterizuje fyzické poškození či usmrcení konkrétní osoby nebo alespoň záměr ji fyzicky poškodit. Násilná kriminalita však není jen úmyslné užití fyzického násilí vůči jiné osobě (vražda, úmyslné ublížení na zdraví), ale i násilí psychické (týrání, domácí násilí) a násilí proti věci (vandalismus). Násilná kriminalita obsahuje i řadu dalších kriminálních chování, např. vydírání či zhářství.

Mravnostní (sexuální) kriminalita je spojována s ukájením pohlavního pudu proti vůli jiné osoby (znásilnění), s nerespektováním stanoveného počátečního věku pro sexuální chování (pohlavní zneužívání nezletilých) či s kuplířstvím. Za mravnostní kriminalitu tak lze označit všechna sexuálně motivovaná jednání, která nejsou společensky tolerovatelná a akceptovatelná.²³

Drogová kriminalita zahrnuje nedovolenou výrobu, distribuci, držení omamných a psychotropních látek a šíření toxikomanie. Užívání psychotropních látek přispívá nemalou měrou i k páchání určitých druhů trestné činnosti, působí tedy jako kriminogenní faktor.²⁴

Kybernetická kriminalita (kyberkriminalita) souvisí s rychlým rozvojem informačních a telekomunikačních technologií.²⁵ V současnosti je většina kyberkriminality spojena s celosvětovou sítí internetu (kyberprostoru), pro kterou je typické, že stačí jen malé náklady k získání velkého vlivu nebo způsobení velké škody. Platí to jak pro šíření informací (dezinformací), tak pro šíření škodlivého softwaru,

---

²¹ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha, 2019. s. 372.

²² VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha, 2019. s. 397-398.

²³ GRÍVNÁ, T., SHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha, 2019. s. 298.

²⁴ GRÍVNÁ, T., SHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. s. 365.

²⁵ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha, 2004. s. 388.

či zasažení (např. přetížení) serveru.²⁶ Kriminální aktivity v kyberprostoru mohou mít motivaci i teroristickou (kyberútoky na infrastrukturu).²⁷

Specifický typ kriminality představuje **kriminalita organizovaná**, kdy způsob trestné činnosti vykazuje řadu shodných formálních rysů s podnikatelskou činností, je organizovaný za účelem dosahování maximálního zisku či jiných výhod bez ohledu na použité prostředky a oblasti podnikání reagující na strukturu společenské poptávky.²⁸ Za organizovanou kriminalitu lze označit soustavnou a plánovitou trestnou činnost páchanou hierarchicky strukturovanou skupinou osob, mezi nimiž existuje dělba činností.²⁹

2.3 Trestné činy

Jestliže za kriminalitu lze považovat úhrn všech trestných činů, pak je potřeba osvětlit pojem trestný čin.

V souladu s trestním zákoníkem³⁰ je trestným činem protiprávní čin, který trestní zákon označuje za trestný a který vykazuje znaky uvedené v takovém zákoně. Jako trestný čin tedy smí být označeny jen takové protiprávní činy, které za trestné označuje zákon.

Trestní zákoník³¹ dělí trestné činy na přečiny a zločiny. Rozdíl mezi těmito dvěma podpojmy je v hranici trestní sazby trestu odnětí svobody.

Přečiny jsou všechny nedbalostní trestné činy a ty úmyslné trestné činy, za něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby do pěti let.

Zločiny jsou všechny trestné činy, které nejsou podle trestního zákona přečiny. Zvláště závažnými zločiny jsou ty úmyslné trestné činy, na něž trestní zákon stanoví trest odnětí svobody s horní hranicí trestní sazby nejméně deset let.

---

²⁶ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha, 2004. s. 391.

²⁷ VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha, 2019. s. 515.

²⁸ VÁLKOVÁ, H., KUČTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha, 2019. s. 481.

²⁹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha, 2004. s. 324.

³⁰ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 13.

³¹ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 14.

V části druhé trestního zákoníku³² jsou členěny do jednotlivých hlav **trestné činy podle významu zájmu**, který je chráněn:

- **trestné činy proti životu a zdraví** (např. trestný čin vraždy, zabití, ublížení na zdraví),
- **trestné činy proti svobodě a právům na ochranu osobnosti, soukromí a listovního tajemství** (např. trestný čin loupeže, vydírání či pomluvy),
- **trestné činy proti lidské důstojnosti v sexuální oblasti** (např. pohlavní zneužití či znásilnění),
- **trestné činy proti rodině a dětem** (např. zanedbání povinné výživy nebo týrání svěřené osoby),
- **majetkové trestné činy** (např. trestný čin krádeže či podvodu),
- **hospodářské trestné činy** (např. padělání peněz či zkrácení daně),
- **trestné činy obecně nebezpečné** (např. trestný čin ohrožení pod vlivem návykové látky),
- **trestné činy proti životnímu prostředí** (např. poškození životního prostředí nebo týrání zvířat),
- **trestné činy proti České republice, cizímu státu a mezinárodní organizaci** (např. vlastizrada či teroristický útok),
- **trestné činy proti pořádku ve věcech veřejných** (např. zneužití pravomoci úřední osoby, schvalování trestného činu či trestný čin nebezpečného pronásledování, známý jako stalking),
- **trestné činy proti branné povinnosti** (např. neplnění odvodní povinnosti či nenastoupení služby v ozbrojených silách),
- **trestné činy vojenské** (např. neuposlechnutí rozkazu či násilí vůči nadřízenému),
- **trestné činy proti lidskosti, proti míru a válečné trestné činy** (např. genocidium, či projev sympatií k hnutí směřujícímu k potlačení práv a svobod člověka).

Trestným činem se rozumí nejen čin soudně trestný, ale pokud z jednotlivého ustanovení trestního zákona nevyplývá něco jiného, též příprava k trestnému činu,

---

³² ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, Část druhá, Hlava I - XIII.

pokus trestného činu, organizátorství, návod a pomoc.³³ Trestný čin je výslednicí komplexu sociálních a biopsychických činitelů podmiňujících chování člověka, které je v rozporu s mravními a právními normami dané společnosti.³⁴

Trestné činy se netýkají jen fyzických osob, ale i osob právnických (až na výjimky v podobě trestných činů osobní povahy).³⁵

2.4 Prevence kriminality

Prevenici kriminality lze vnímat jako veškeré aktivity směřující k eliminaci trestné činnosti před jejím započítáním nebo před jejím pokračováním a veškerá opatření, jejichž cílem je zmenšování rozsahu a závažnosti kriminality.³⁶

Tomášek³⁷ ve své publikaci vhodně uvádí, že i u zločinu obdobně jako v medicíně platí, že než jakákoli následná „lčba“ je lepší zločinu zavčas předejít a nejmenší škodu způsobí společnosti ty trestné činy, které se nikdy nestanou. Problém tak spočívá pouze v nalezení vhodných způsobů, jak toho dosáhnout.

Preventivní aktivity musí být směřovány na cílové objekty, které lze teoreticky rozdělit do dvou skupin. První skupinou je sociální prostředí a druhou skupinou jsou jednotlivci či skupiny osob, které představují skutečné či potenciální pachatele nebo skutečné či potenciální oběti. Fakticky však jde vždy o působení na občana v integraci se sociálním prostředím.³⁸

Prevence kriminality nemá v naší legislativě právní vymezení. Možnou inspiraci lze hledat na Slovensku, kde je pojem prevence kriminality zakotven v zákoně o prevenci kriminality a jiné protispolečenské činnosti³⁹ jako cílevědomé, plánovité, koordinované a komplexní působení na příčiny a podmínky, které vyvolávají nebo umožňují kriminalitu a jinou protispolečenskou činnost, s cílem jejich předcházení, potlačování a zamezování.

---

³³ ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů, § 111.

³⁴ TURAYOVÁ, Y., ČIČ, M. *Spoločnosť proti zločinu*. 1. vydání. Bratislava, 2009. s. 81-82.

³⁵ ČESKO. Zákon č. 418/2011 Sb., Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim, § 7.

³⁶ ZAPLETAL, J. a kol. *Prevence kriminality*. 3. přepracované vydání. Praha, 2008. s. 8.

³⁷ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. 1. vydání. Praha, 2010. s. 183.

³⁸ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. 1. vydání. České Budějovice, 2014. s. 19.

³⁹ SLOVENSKO. Zákon č. 583/2008 Z.Z., O prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti, § 3.

3 Prevence kriminality v České republice

Před rokem 1989 byla prevence kriminality zaváděna centralizovaně ve státních a společenských institucích spadajících do okruhu subjektů prevence kriminality. Komunistická strana Československa vymezovala koncepci boje s kriminalitou, určovala linii trestní politiky a koordinující úloha náležela prokuratuře. I přes snahy zvýšit pružnost a přenést prevenci kriminality více na místní úroveň zůstal systém prevence až do roku 1990 dosti formální. Po listopadu 1989 se formální systém prevence kriminality zhroutil a nezůstala ani právní norma, která by problematiku prevence kriminality upravovala. Kvantitativní nárůst a kvalitativní změny v oblasti kriminality vyvolaly naléhavou potřebu položit v rámci kriminální politiky mnohem větší důraz na prevenci kriminality, než tomu bylo do té doby. V roce 1991 vydal Československý helsinský výbor dokument Právo občanů na bezpečnost v právním státě a základním cílem prevence kriminality se stalo zejména snižování míry a závažnosti trestné činnosti na jedné straně a na straně druhé zvyšování pocitu bezpečí občanů. Započalo tak úsilí vytvořit efektivní systém prevence kriminality.⁴⁰

Od roku 1993 se začala systematicky formovat preventivní politika na úrovni vlády s cílem efektivní vyváženosti represivních a preventivních aspektů.⁴¹ Za vytváření systému prevence kriminality odpovídá Republikový výbor pro prevenci kriminality, jehož předmětem činnosti je vytvářet a sjednocovat koncepci preventivní politiky vlády České republiky na meziresortní úrovni a metodicky napomáhat při její realizaci na všech úrovních veřejné správy.⁴²

Priority českého systému prevence kriminality jsou již od roku 1996 zakotveny ve Strategii prevence kriminality, což je závazný dokument, přijímaný vždy na čtyř až pětileté období. Strategii prevence kriminality sestavuje Odbor prevence kriminality Ministerstva vnitra České republiky ve spolupráci s dalšími institucemi, poté jej přijímá Republikový výbor pro prevenci kriminality a schvaluje Vláda České republiky.⁴³ Strategie se zaměřuje zejména na kriminalitu obecnou, která lidi ohrožuje a obtěžuje nejvíce a utváří jejich pocit vnímání bezpečnosti v okolí a názor na kriminalitu jako

⁴⁰ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání. Dobrá Voda, 2002. s. 68-69.

⁴¹ VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha, 2019. s. 266.

⁴² MINISTERSTVO VNITRA. *Prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-12-08]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/rvppk-republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality.aspx>.

⁴³ HOLAS, J. *Bezpečí, kriminalita a prevence*. Praha, 2019. s. 13.

celek. Základem systému prevence v České republice se od druhé poloviny devadesátých let staly programy prevence kriminality ve městech zatížených vysokou mírou kriminality. Východiskem pro zpracování preventivního programu každého města se stala analýza bezpečnostní situace. Na podporu měst zatížených vysokou mírou trestné činnosti a dalších rizikových jevů byl v roce 1996 vytvořen státní dotační systém, který spravoval specializovaný odbor Ministerstva vnitra.⁴⁴

3.1 Klasifikace prevence kriminality dle úrovní organizace

V současné době je prevence kriminality v České republice organizována na třech úrovních – centrální, krajské a místní. Za fungování a rozvoj systému prevence kriminality odpovídá Ministerstvo vnitra.⁴⁵

3.1.1 Centrální úroveň

Na centrální úrovni plní ústřední metodickou a koordinační roli Republikový výbor pro prevenci kriminality. Základním předmětem jeho činnosti je vytváření preventivní politiky Vlády České republiky na meziresortní úrovni a podpora její realizace na místní úrovni. Centrální orgány přitom poskytují místním orgánům především metodické vedení, informace a částečnou ekonomickou podporu s tím, že mezi orgány centrálními a místními nejde o vztahy podřízenosti a nadřízenosti.⁴⁶ Těžiště spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky vlády ve vztahu k obecné kriminalitě. Situační prevenci kriminality se věnuje Poradní sbor pro situační prevenci kriminality.⁴⁷

3.1.2 Krajská úroveň

Kraje realizují preventivní politiku v samostatné působnosti. Prostřednictvím manažerů prevence kriminality koordinují aktivity v oblasti prevence kriminality na svém území, zprostředkovávají informace mezi ministerstvy a obcemi.⁴⁸ Manažer prevence kriminality také výkonně odpovídá za přípravu a realizaci programů prevence

---

⁴⁴ HOLAS, J. *Bezpečí, kriminalita a prevence*. Praha, 2019. s. 14.

⁴⁵ SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. 1. vydání. České Budějovice, 2014. s. 58.

⁴⁶ CEJP, M., HAVRDA, M., HOPE, T., SCHEINOST, M., VEČERKA, K. *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže*. Praha, 2007. s. 65.

⁴⁷ MINISTERSTVO VNITRA. *Prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-08]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>.

⁴⁸ GRĚVNA, T., SCHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha, 2019. s. 174.

na úrovni krajů. Na úrovni krajů rovněž působí koordinátoři prevence kriminality krajských správ Policie ČR a krajské školství koordinátoři prevence.⁴⁹

3.1.3 Místní úroveň

Podstatou systému prevence kriminality na lokální úrovni je optimální rozložení působnosti v oblastech sociální a situační prevence s ohledem na místní situaci, potřeby i možnosti. Do prevence kriminality na místní úrovni jsou zapojeny orgány veřejné správy, police, nevládní organizace a další instituce působící v obcích.⁵⁰

Prevence kriminality na místní úrovni je základem systému prevence v České republice. Obce realizují preventivní politiku v samostatné působnosti. Odpovědnost za přípravu a praktickou realizaci preventivní práce nesou obecní zastupitelstva. Důraz je kladen na součinnost všech subjektů, které se na preventivních aktivitách podílejí či mohou podle svých možností podílet, včetně významného zapojení nestátního sektoru.⁵¹

3.2 Klasifikace prevence kriminality dle obsahového zaměření

Dle obsahového zaměření lze rozdělit prevenci kriminality na preventivní strategie zaměřené na osoby (prevence sociální), strategie zaměřené na místa a věci (prevence situační) a strategie postavené na aktivní participaci obětí trestné činnosti (prevence viktimitnosti).⁵²

3.2.1 Sociální prevence

Sociální prevence představuje aktivity ovlivňující proces socializace a sociální integrace jedince a aktivity zaměřené na změnu nepříznivých společenských a ekonomických podmínek, které jsou považovány za klíčové příčiny páchaní trestné činnosti.⁵³

---

⁴⁹ CEJP, M., HAVRDA, M., HOPE, T., SCHEINOST, M., VEČERKA, K. *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže*. Praha, 2007. s. 66.

⁵⁰ MINISTERSTVO VNITRA. *Prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-08]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>.

⁵¹ CEJP, M., HAVRDA, M., HOPE, T., SCHEINOST, M., VEČERKA, K. *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže*. Praha, © 2007. s. 65.

⁵² FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha, 2021. s. 62.

⁵³ PROTIVINSKÝ, M., *Prevence kriminality*. 1. vydání. Praha, 1999. s. 7.

Podle Matouška a Matouškové⁵⁴ je nejvýznamnějším prostředkem sociální prevence výchova dětí v rodinách a výchova dětí ve školách. Preventivně mohou působit i nevládní organizace. Vlivným nástrojem je také podle nich sociální politika státu ovlivňující systém vzdělávání, zaměstnanost, stabilitu rodiny, fungování policejního a soudního aparátu a dalších institucí zabývajících se rizikovou mládeží. Podle Velikovské⁵⁵ významná úloha rodiny spočívá v harmonické výchově dítěte, a to hlavně výchově citové, která se asi nejvýznamněji odráží v chování a jednání každého jednotlivce.

3.2.2 Situační prevence

Situační prevence staví na zkušenosti, že určité druhy kriminality se objevují v určité době, na určitých místech a za určitých okolností. Situační prevence nejefektivněji působí při omezování majetkové trestné činnosti či snižování počtu a závažnosti dopravních nehod. Důležitou součástí situační prevence je informování veřejnosti o možnostech ochrany před trestnou činností.⁵⁶

Podle příznivců situační prevence jsou pro páchaní trestné činnosti rozhodujícím faktorem okolnosti, za nichž k trestným činům dochází. To, co je pro zločin nepodstatnější a určující, nejsou jeho příčiny, ale mnohem spíše příležitost, že se mohl odehrát. Jak praví známé přísloví „příležitost dělá zloděje“. Pokud se podmínky změní, je docela pravděpodobné, že skutek spáchán nebude.⁵⁷

3.2.3 Prevence viktimmnosti

Prevence viktimmnosti se zaměřuje na bezpečné chování, orientované na různé kriminogenní situace a psychickou připravenost ohrožených osob. Prevence viktimmnosti by měla zahrnovat přípravu na osvojení si a uplatňování preventivních opatření a nemusí mít pouze formu informační, ale může se realizovat formou nácviku reagování v situaci ohrožení. Důležitost takové přípravy je podtržena i zkušeností, že některé

---

⁵⁴ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence: Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3. aktualizované vydání. Praha, 2011. s. 262.

⁵⁵ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha, 2016. s. 117.

⁵⁶ PROTIVINSKÝ, M., *Prevence kriminality*. 1. vydání. Praha, 1999. s. 8.

⁵⁷ TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. 1. vydání. Praha, 2010. s. 188.

osoby mohou pachatele pasivně podněcovat neopatrným chováním nebo dokonce pachatele aktivně vyprovokovat.⁵⁸

Preventivní opatření jsou adresovaná potenciálním, ale i skutečným obětem trestných činů. V rámci prevence viktimmnosti se prolínají též prvky sociální a situační prevence.⁵⁹

3.3 Klasifikace prevence kriminality dle adresátů

Nejznámějším kritériem pro klasifikaci prevence kriminality jsou adresáti preventivních aktivit. Dle adresátů lze rozdělit prevenci kriminality na primární, sekundární a terciární.⁶⁰

3.3.1 Primární prevence

Primární prevence působí na každého, aniž by brala v úvahu stupeň jeho kriminálního ohrožení nebo kriminální rizikovosti. Preventivní aktivity jsou adresovány veškerému obyvatelstvu, ať již státu nebo města, či místa nebo některým demograficky vymezeným skupinám obyvatel. Primární prevence se snaží působit na příčiny kriminality, minimalizovat prostor pro kriminalitu a jiné sociálně patologické jevy.⁶¹

Primární prevence zahrnuje především výchovné, vzdělávací, volnočasové, osvětové a poradenské aktivity zaměřené zejména na nejširší veřejnost, přičemž zvláštní pozornost je věnována pozitivnímu působení na mládež.⁶² Podle Velikovské⁶³ má primární prevence ve své podstatě nejlepší možnosti ovlivnit dění ve společnosti tak, aby oběti trestných činů vůbec nevznikaly.

3.3.2 Sekundární prevence

Sekundární prevence již na rozdíl od prevence primární přihlíží k existenci určitého stupně rizika kriminálního selhání či ohrožení. Aktivity jsou zaměřeny na potenciální pachatele, rizikové jedince či skupiny osob, u nichž je určité riziko, že se

---

⁵⁸ ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání. Dobrá Voda, 2002. s. 61.

⁵⁹ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha, 2021. s. 68.

⁶⁰ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha, 2021. s. 70.

⁶¹ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha, 2004. s. 189.

⁶² ZAPLETAL, J. a kol. *Prevence kriminality*. 3. přepracované vydání. Praha, 2008. s. 25.

⁶³ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha, 2016. s. 116.

stanou pachateli skutečnými. Preventivní aktivity jsou adresovány též potenciálním obětím trestné činnosti s vyšší mírou zranitelnosti. Zvýšená ochrana je poskytována materiálním hodnotám, které se stávají častěji objektem zájmů pachatelů.⁶⁴

V případě sekundární prevence jde o včasnou identifikaci oblastí s aktuální či hrozící vysokou kriminalitou a o včasnou identifikaci potenciálních pachatelů a obětí.⁶⁵ Hlavním cílem prevence je snaha, aby oběť pokud možno nebyla dále poškozována, respektive aby tato poškození byla ve svých důsledcích omezena na nutné minimum.⁶⁶

3.3.3 Terciární prevence

Terciární prevence předpokládá, že ke spáchání trestného činu již došlo a je zaměřena hlavně na předcházení kriminální recidivě.⁶⁷ Cílem aktivit terciární prevence je u pachatelů trestné činnosti jeho odvrácení od započaté kriminální kariéry. Ukládání a výkon trestů či ochranných opatření v sobě nese jistý preventivní účinek. V praxi jsou pro pachatele realizovány různé resocializační, rehabilitační či léčebné programy.⁶⁸

Do oblasti terciární prevence jsou zahrnovány také jakékoli formy odborné pomoci, které jsou založeny na opakovaném a dlouhodobějším kontaktu s poškozeným. U obětí trestných činů se terciární prevence snaží zmírnit již vzniklé vážné následky prožitého trestného činu a předejít dalším škodám, které v jeho souvislosti mohou nastat.⁶⁹ Trestný čin totiž může mít na oběť značný psychologický dopad. Psychologická újma bývá často větší než materiální škoda. Proces vyrovnání se s negativní kriminální zkušeností je složitý, rozporuplný a průběh a povaha procesu se liší případ od případu.⁷⁰

V rámci terciární prevence se preventivní aktivity zaměřují též na místa, na kterých opakovaně dochází k trestné činnosti s cílem přijetí opatření, která tento vývoj zvrátí pozitivním směrem a k trestným činům zde již v budoucnu docházet nebude.⁷¹

---

⁶⁴ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha, 2021. s. 70.

⁶⁵ ZAPLETAL, J. a kol. *Prevence kriminality*. 3. přepracované vydání. Praha, 2008. s. 26.

⁶⁶ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha, 2016. s. 123.

⁶⁷ NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha, 2004. s. 191..

⁶⁸ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha, 2021. s. 71.

⁶⁹ VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha, 2016. s. 150.

⁷⁰ DIANIŠKA, G., STRÉMY, T. *Introduction to Criminology*. Plzeň, 2009. s. 99.

⁷¹ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha, 2021. s. 71.

4 Praktické nástroje prevence kriminality v České republice

Mezi praktické nástroje prevence kriminality v České republice patří všechny projekty prevence, které jsou realizovány jak státem, státními organizacemi, tak i soukromými firmami či neziskovými organizacemi. Pozitivní poznatky a zkušenosti z realizace preventivních projektů mohou být v oblasti plánování prevence kriminality velmi přínosné a sdílení zkušeností je jedním z předpokladů efektivního systému prevence kriminality.⁷²

Z hlediska účinnosti jsou nejefektivnější programy prevence kriminality na místní úrovni. Představují systém metodické, koncepční a finanční podpory ze strany ústředních orgánů státní správy a samosprávy a podpory vzniku programů prevence kriminality v krajích, ve městech a obcích zatížených vysokou mírou kriminality a dalšími kriminálně rizikovými jevy. Podstatou těchto programů je součinnost orgánů státní správy, samosprávy, policie a nestátních neziskových organizací. Záběr programu je podmíněn místní situací v oblasti vývoje sociálně patologických jevů, potřebami, zájmem a schopnostmi lidí a finančními prostředky. Za realizaci programů prevence kriminality nesou odpovědnost obecní zastupitelstva.⁷³

Nezanedbatelnou podmínkou pro realizaci praktických nástrojů prevence kriminality jsou finanční zdroje, které jsou většinou omezené a přísně účelově vázané. Nejčastějším zdrojem krytí nákladů praktických nástrojů prevence jsou dotace vyčleněné ze státního rozpočtu na podporu prevence kriminality. Pokud obce nebo kraje splní podmínky uvedené v Zásadách pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni, které jsou každoročně vydávány ministrem vnitra, mohou vždy začátkem roku požádat Ministerstvo vnitra o dotaci z Programu prevence kriminality.

V České republice existuje mnoho nástrojů prevence kriminality a jejich zaměření by mělo vždy odpovídat individuálnosti jednotlivých lokalit.

---

⁷² FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha, 2021. s. 167.

⁷³ MINISTERSTVO VNITRA. *Prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-08]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>.

4.1 Tvorba a realizace projektů prevence

Na počátku preventivního snažení musí vždy stát analytická činnost neboli identifikace problému. Je třeba zmapovat terén, ve kterém se bude projekt odvíjet, věnovat pozornost základním sociálním a demografickým údajům o lokalitě. Zvláštní pozornost je třeba věnovat výskytu sociálně patologických jevů. Základní prostý popis problému by měl být následně doplněn o pokus identifikovat jeho pravděpodobné zdroje či příčiny. Po základní analytické práci je třeba se zamyslet nad cílem připravovaného preventivního projektu, tedy ujasnit si a stanovit cíl, ke kterému má preventivní počínání směřovat. Dalším důležitým předpokladem účinného preventivního projektu je volba adekvátních prostředků a opatření k dosažení zamýšlených cílů. U zamýšleného projektu je vhodné posoudit, zda bude dostatek finančních prostředků na všechny fáze projektu, dostatečný časový prostor pro jeho realizaci a odpovídající kolektiv spolupracovníků.⁷⁴

Projekty sociální prevence se orientují především na potenciální nebo již na skutečné pachatele trestné činnosti, na kriminogenní prostředí a na sociálně znevýhodněné skupiny obyvatel. Při přípravě projektů sociální prevence je potřeba nejen vybrat vhodnou lokalitu, ale i zohlednit zájem uživatelů o jednotlivé druhy aktivit.⁷⁵ Efektivita projektů sociální prevence je obtížně statisticky či ekonomicky měřitelná. Efektivitu takových projektů lze pouze posuzovat, a to z hlediska odhadů sociálních perspektiv objektů preventivního působení.⁷⁶

Matoušek a Matoušková však uvádí⁷⁷, že preventivní vliv mohou mít i výukové programy, které se výslovně nezabývají kriminalitou. Děti se mohou přímo ve škole učit sociální dovednostem. Mohou si osvojit, jak se slušně o něco žádá, či jak se dá neagresivně odvrátit agresivní jednání někoho jiného.

---

⁷⁴ CEJP, M., HAVRDA, M., HOPE, T., SCHEINOST, M., VEČERKA, K. *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže*. Praha, 2007. s. 87-89.

⁷⁵ MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁷⁶ PROTIVINSKÝ, M., *Prevence kriminality*. 1. vydání. Praha, 1999. s. 7.

⁷⁷ MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence: Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3. aktualizované vydání. Praha, 2011. s. 270.

Mezi nejčastější projekty sociální prevence patří například sportovní klubovny, skate parky, nízkoprahová zařízení, streetwork, výchovné a poznávací akce nebo výchovná či azylová zařízení.⁷⁸

Projekty situační prevence se zaměřují především na vytváření bezpečných zón v lokalitách se zvýšenou kriminalitou (zejména majetkovou a násilnou). Technické projekty situační prevence musí být zpracovány na základě bezpečnostní analýzy, která identifikuje největší bezpečnostní rizika a problémy. Při navrhování technických projektů je samozřejmě třeba respektovat příslušná legislativní nařízení a technické normy. Vzhledem k náročnosti technických projektů na specializované znalosti a odbornosti, je doporučeno maximálně využít spolupráce s odborníky, a to zejména při kvalitním a jednoznačném zadání systému, zpracování projektu, vyhodnocení technické části jednotlivých technických dokumentů. Úspěšnost projektů situační prevence je vysoká a měřitelná. Lze hodnotit dynamiku vývoje trestné činnosti a přestupků, míru objasněnosti trestné činnosti a do jisté míry i pocit bezpečí občanů. Efektivitu zvolených opatření je třeba posuzovat ve vztahu k finančním a personálním prostředkům do nich vložených.⁷⁹

Cílem všech projektů a aktivit situační prevence je znesnadnění spáchání trestného činu, zvýšení rizika pro pachatele, že bude dopaden a potrestán, a minimalizace zisků z trestné činnosti.⁸⁰

Podle Protivinského⁸¹ prostředky situační prevence sice přinášejí rychlý výsledek, ale nejsou všelékem. Ruku v ruce musí jít o spojení provázání prevence sociální, situační a informování občanů o možnostech a způsobech ochrany před trestnou činností.

Nejčastějšími projekty situační prevence jsou projekty zabezpečování bytů, rodinných domků, chat a dalších soukromých i veřejných objektů proti vloupání, napojování objektů měst a obcí na pulty centralizované ochrany, osvětlení

---

⁷⁸ MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁷⁹ MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁸⁰ MINISTERSTVO VNITRA. *Prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-08]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>.

⁸¹ PROTIVINSKÝ, M., *Prevence kriminality*. 1. vydání. Praha, 1999. s. 33.

frekventovaných a nepřehledných míst, instalace městských kamerových dohlížecích systémů, propojování pracovišť městské policie s Policií ČR, propojování složek integrovaného záchranného systému.⁸²

Dalším směrem situační prevence jsou ty postupy, které znesnadňují použití věcí z trestné činnosti. Zde se uplatňuje celá řada metod značkování předmětů jako například registrace a označování jízdních kol, vyrývání identifikačních údajů do skel aut, různé druhy imobilizérů a mechanických zabezpečovacích prostředků či znehodnocování peněz po jejich odcizení barvou.⁸³

Tvorbu a realizaci preventivní projektů v praxi bohužel zatím provází nedostatek finančních prostředků a malá připravenost odpovědných pracovníků vytvářet preventivní programy na základě analytických podkladů a sociologických průzkumů. Manažery prevence byli často jmenováni lidé, kteří mají kromě této činnosti i další pozice v administrativě a nemohou se proto preventivním činnostem věnovat naplno.⁸⁴

4.2 Vybrané projekty prevence kriminality

4.2.1 Městské kamerové dohlížecí systémy

Jde o projekty situační prevence kriminality, které se v České republice realizují již od devadesátých let dvacátého století.

Městské kamerové dohlížecí systémy jsou specifickým druhem využití kamerových systémů v protiprávní činnosti nejzatíženějších městech a obcích v České republice, na které jsou uvolňovány státní finanční prostředky.⁸⁵ Z pohledu prevence kriminality je základní charakteristikou městských kamerových systémů vytváření bezpečných zón v exponovaných lokalitách, kde slouží k dohledu na dodržování veřejného pořádku a zvyšují tak pocit bezpečí občanů.⁸⁶ Projekty kamerových

---

⁸² MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁸³ CEJP, M., HAVRDA, M., HOPE, T., SCHEINOST, M., VEČERKA, K. *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže*. Praha, © 2007. s. 103.

⁸⁴ CEJP, M., HAVRDA, M., HOPE, T., SCHEINOST, M., VEČERKA, K. *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže*. Praha, © 2007. s. 16-17.

⁸⁵ MINISTERSTVO VNITRA. *Kamerové systémy* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/kamerove-systemy.aspx>.

⁸⁶ MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

monitorovacích systémů jsou určeny k monitorování vybraných veřejných prostranství a míst měst se zvýšenou kriminalitou⁸⁷.

Kamery se instalují ve městech s vysokou koncentrací obyvatel a návštěvníků, do míst, v nichž je dlouhodobě registrován vysoký počet trestných činů tzv. pouliční kriminality a přestupků proti majetku a veřejnému pořádku. Jedná se zejména o nádraží, velká parkoviště, obchodní zóny, náměstí a o další místa, kde jsou soustředěny kulturní, komerční a společenské instituce a dopravní uzly. Kamerový systém tvořený sítí stacionárních kamerových bodů může být doplněn tzv. mobilními kamerami, které jsou osazovány do připravených pozic dle momentální potřeby. Při stanovování míst vhodných pro monitoring je třeba vycházet z doporučení Policie ČR. O tom, že je určitý prostor monitorován, musí být všichni občané náležitě informováni. Obrazový materiál není určen pro veřejnost, ale pro policii a pro přesně vymezený účel.⁸⁸ Kamerové systémy umožňují podchycení závadového jednání již v samotném počátku. Mají i odstrašující psychologický efekt, protože přítomnost kamer značně ovlivňuje jednání lidí.⁸⁹

S prudkým rozvojem informačních technologií se postupně mění funkce i využití městských kamerových dohlížecích systémů. Z původně uzavřených a samostatně fungujících celků se stávají jednou ze součástí vysoce sofistikovaných informačních systémů, které integrují a počítačově vyhodnocují dostupná data, vstupy a výstupy všech dalších využitelných modulů (např. zařízení určujících přesnou polohu, elektronických zabezpečovacích systémů, map) do jednoho společného výstupu. Projekty městských kamerových dohlížecích systémů patří mezi nejsložitější a finančně nejnáročnější preventivní projekty.⁹⁰

Podle Protivinského⁹¹ je nejdůležitější součástí kamerových monitorovacích systémů lidský faktor. Kvalita operátorů, jejich morální vlastnosti, profesionalita a tomu odpovídající finanční ohodnocení jsou předpokladem úspěšnosti nasazení a využívání těchto systémů. Nároky na operátory, na jejich pozornost, soustředění, rozlišovací

---

⁸⁷ PROTIVINSKÝ, M., *Prevence kriminality*. 1. vydání. Praha, 1999. s. 26.

⁸⁸ MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁸⁹ PROTIVINSKÝ, M., *Prevence kriminality*. 1. vydání. Praha, 1999. s. 33.

⁹⁰ MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁹¹ PROTIVINSKÝ, M., *Prevence kriminality*. 1. vydání. Praha, 1999. s. 31-32.

schopnosti a správnost rozhodnutí jsou značné. Jde o náročnou službu, kdy obsluha musí mít nejen dokonalou znalost místní a osobní, ale také znalost způsobů páchaní trestné činnosti.

Efektivita městských kamerových dohlížecích systémů je velká a mnohonásobně se zvyšuje při využití pro aktuální koordinaci postupů složek integrovaného záchranného systému při ohrožení bezpečnosti občanů a pro práci represivních složek (pátrání po odcizených vozidlech, sledování zájmových vozidel, monitorování dopravy, měření úsekové rychlosti atd.). Městské kamerové dohlížecí systémy jsou v obcích zapojených do programu prevence kriminality na místní úrovni považovány za nejúčinnější nástroj prevence kriminality a byly realizovány téměř ve všech větších městech.⁹²

4.2.2 Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež

Jedná se o projekty sociální prevence poskytované podle zákona č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách⁹³. Nízkoprahová zařízení pro děti a mládež poskytují ambulantní, popřípadě terénní služby dětem ve věku od 6 do 26 let ohroženým společensky nežádoucími jevy. Cílem služby je zlepšit kvalitu jejich života a předcházením nebo snížením sociálních a zdravotních rizik souvisejících se způsobem jejich života, umožnit jim lépe se orientovat v jejich sociálním prostředí a vytvářet podmínky k řešení jejich nepříznivé sociální situace. Služba může být poskytována osobám anonymně.⁹⁴

V rámci nízkoprahových zařízení jsou nabízeny různorodé smysluplné volnočasové aktivity. Platí zde jasná pravidla pobytu jako je absence alkoholu, drog, agresivního chování.⁹⁵ Nízkoprahová zařízení stahují rizikové děti a mládež z ulice a odklání je od nevhodného prostředí hospod a heren, požívání alkoholu, kouření a experimentování s drogami a navíc vytváří prostředí pro neformální poradenství.

---

⁹² MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁹³ ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, § 32.

⁹⁴ ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů, § 62.

⁹⁵ FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha, 2021. s. 170.

V sociálně rizikových lokalitách mají nízkoprahová zařízení často formu komunitních center.⁹⁶

Nízkoprahová zařízení jsou vybaveny nezbytným nábytkem, malou kuchyňkou pro možnost občerstvení bez alkoholu a součástí bývá většinou herna vybavená například kulečnickem, stoly na ping-pong, magnetickými šipkami, stolním fotbálkem a hokejem, stolními hrami, počítačem s možností hraní her, magnetofonem a televizorem. Aktivity jsou zde určeny všem zájemcům, přičemž limit počtu zájemců je pouze prostorový, materiální a personální. Obvyklými provozovateli jsou nestátní neziskové nebo církevní organizace, Domy dětí a mládeže, Centra volného času apod.⁹⁷

Zájmová činnost nízkoprahových zařízení je ve většině realizovaných projektů propojena se sociální prací terénního sociálního pracovníka, s poradenstvím, vzdělávací činností a v případě potřeby s první krizovou pomocí.⁹⁸

4.2.3 Asistent prevence kriminality

Asistent prevence kriminality je program prevence kriminality realizovaný od roku 2009 Odborem prevence kriminality Ministerstva vnitra. Asistent prevence kriminality je neúspěšnějším a nejžádanějším projektem prevence kriminality v sociálně vyloučených lokalitách, který má prokazatelně pozitivní výsledky a dopady na zvýšení veřejného pořádku a bezpečí v problémových lokalitách.⁹⁹

Cílem projektu je především snížení počtu spáchaných trestných činů a přestupků, prevence sousedských sporů, bagatelní a latentní protiprávní činnosti a dalších činností, které Policie ČR a obecní policie bez znalosti místních poměrů obtížně řeší.¹⁰⁰ Není snadné přesněji definovat konkrétní cíl projektu, jelikož každá obec

---

⁹⁶ MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁹⁷ MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁹⁸ MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>.

⁹⁹ MINISTERSTVO VNITRA. *Asistent prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/dobra-praxe/apk/>.

¹⁰⁰ MINISTERSTVO VNITRA. *Asistent prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/dobra-praxe/apk/>.

se potýká s rozdílnými problémy a jejich řešení musí odpovídat individuálnosti jednotlivých lokalit.

Činnost asistenta prevence kriminality je většinou zacílena do sociálně vyloučených lokalit, které jsou obývané převážně romskou populací. Výběr vhodné osoby je pro funkci asistenta prevence kriminality zásadní, proto se obce snaží takovou osobu hledat mezi lidmi, kteří místní romské společenství znají a požívají v něm jistého respektu.¹⁰¹

Asistent prevence kriminality je zaměstnancem územní samosprávy zařazeným k obecní policii, který prošel profesní přípravou k výkonu této pozice. Asistent prevence kriminality dohlíží na dodržování zákonů, vyhlášek a nařízení. Asistenti prevence kriminality by měli přispět ke zvýšení pocitu bezpečí všech obyvatel žijících v dané lokalitě a okolí a k posílení pozitivních vzorců chování.¹⁰²

4.2.4 Projekt „Revolution Train“

Jde o ojedinělý a velmi zajímavý projekt sociální prevence, který zbudovala a provozuje nezisková organizace Nadační fond Nové Česko jako interaktivní projekt prevence založený na smyslovém prožitku pod názvem „Revolution Train“.¹⁰³

Projekt, jehož základem je multimediální vlaková souprava zaměřená na primární prevenci začal svou úspěšnou Tour po kolejích v roce 2016, kdy velkým překvapením pro tvůrce byl úspěch nejen v Čechách, ale i v Německu¹⁰⁴. Následně se do Tour přidalo Slovensko a Polsko. V Německu se program stává pevnou součástí lokální prevence.¹⁰⁵

Cílem projektu je efektivně zapůsobit na návštěvníka vlaku a inspirovat jej ke zdravému způsobu myšlení a pozitivním životním volbám. Program je určen zejména pro děti a mládež ve věku od 12 do 17 let. Nicméně tvůrci tohoto interaktivního

---

¹⁰¹ KRIŠTOF, R. *Příručka pro obce – Bezpečnost a prevence kriminality*. 1. vydání. Praha, 2012. s. 8.

¹⁰² MINISTERSTVO VNITRA. *Asistent prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <<https://prevencekriminality.cz/dobra-praxe/apk/>>.

¹⁰³ REVOLUTION TRAIN. *Projekt: Představení* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <https://www.revolutiontrain.cz/v2/projekt.php>.

¹⁰⁴ REVOLUTION TRAIN. *Projekt: Historie* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <https://www.revolutiontrain.cz/v2/historie.php>.

¹⁰⁵ REVOLUTION TRAIN. *O nás: Pro média* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <https://www.revolutiontrain.cz/v2/media.php>.

preventivního programu se snaží do systému zapojit i rodiče. Návštěvníci protidrogového vlaku procházejí prostřednictvím multimediálních sálů umístěných v šesti vagonech příběhem skupiny mladých lidí, z nichž někteří experimentují s užíváním návykových látek a díky možnostem interaktivních technologií se návštěvníci aktivně stávají jeho účastníky. Vlakem provádí lektor a dopolední program pro školní skupiny trvá obvykle 90 minut.¹⁰⁶

Dne 6. 11. 2023 zavítal protidrogový vlak i do Středočeského města Benešov. Naskytla se tak příležitost interaktivně prožít příběh skupiny mladých lidí, z nichž někteří experimentují s užíváním návykových látek. Jelikož program ve vlaku je omezen počtem účastníků, je třeba si předem rezervovat termín návštěvy. Odpolední program pro rodiče s dětmi a ostatní veřejnost trvá přibližně 70 minut. Každý vagon je rozdělen do více částí, v první části je malý multimediální sál, ve kterém je po částech promítán film natočený podle skutečného příběhu. Po zhlédnutí části příběhu se návštěvníci přesouvají do další části vagonu, která je vždy koncipována k promítané části příběhu. Jednotlivé části vagonů jsou vizuálně, zvukově, pachově i teplotně odlišné. Návštěvníci se tak z prostředí baru dostávají na místo dopravní nehody způsobené pod vlivem návykových látek, do cely předběžného zadržení, drogového doupěte či výslechové místnosti. Lektor vždy vhodně naváže na právě zhlédnutou část příběhu a probíhá diskuze zejména o příčinách a důsledcích užívání návykových látek. Vše je působivé a ohlasy účastníků na program jsou velmi pozitivní.¹⁰⁷

Součástí projektu Revolution Train jsou návazné programy a sběr anonymních dat, které mohou jednotlivá města využít pro tvorbu koncepcí protidrogové prevence.¹⁰⁸

Návazný program „To je zákon, kámo!“ vznikl ve spolupráci s Národní protidrogovou centrálou a probíhá ve školním prostředí. Jeho cílem je rozšíření znalostí, dovedností a vědomostí těch, kteří vlak před určitým časem navštívili. Lokální preventista s žáky a studenty znovu probírá vlakový příběh a na jeho částech vysvětluje

---

¹⁰⁶ REVOLUTION TRAIN. *Projekt: Představení* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <https://www.revolutiontrain.cz/v2/projekt.php>.

¹⁰⁷ Vlastní zkušenost

¹⁰⁸ REVOLUTION TRAIN. *Projekt: Představení* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <https://www.revolutiontrain.cz/v2/projekt.php>.

důležité pojmy a souvislosti trestního a přestupkového práva vztahující se k problematice návykových látek, jejich užívání, podávání a prodeje.¹⁰⁹

V roce 2018 se do návazného programu projektu Revolution Train zapojili policisté z Oddělení tisku a prevence Krajského ředitelství policie Středočeského kraje.¹¹⁰ V roce 2019 byl projekt Revolution Train oceněn Ministerstvem vnitra České republiky v rámci národního kola Evropské ceny prevence kriminality, kdy získal 1. místo za následný program To je zákon kámo!, připravený ve spolupráci s Národní protidrogovou centrálou Policie ČR.¹¹¹

Návazný program „Policejní pátračka“ zapojuje do programu nejen děti, ale i rodiče. Jeho cílem je osvojení si znalostí společenské odpovědnosti, trestněprávních důsledků držení a nakládání s návykovými látkami. Během této akce účastníci pátrají zábavným způsobem po nebezpečném dealerovi drog.¹¹²

4.2.5 Romský mentoring

K prevenci kriminality přispívá i projekt Romský mentoring, který realizuje jako nízkoprahovou službu nestátní nezisková organizace RUBIKON Centrum (dříve Sdružení pro probaci a mediaci v justici, o. s.) v úzké spolupráci s Probační a mediační službou ČR již od roku 2004. Hlavním úkolem romského mentora je motivace klientů k plnění povinností souvisejících s výkonem alternativních trestů a opatření.¹¹³

Romský mentoring je realizován v bezprostřední spolupráci s probační a mediační službou, jejímž pracovníkům má usnadnit kontakt s jejich klienty a zvýšit efektivitu práce s nimi. Služba Romský mentoring snižuje práh splnitelnosti uložených alternativních trestů tím, že poskytuje klientům dostatečnou podporu při překonávání

---

¹⁰⁹ REVOLUTION TRAIN. *Projekt: Návazný program* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <https://www.revolutiontrain.cz/v2/navaznost.php>.

¹¹⁰ JOHNOVÁ, M. To je zákon kámo – návazný program Revolution Train. In *Policie České republiky – KŘP Středočeského kraje* [online]. Mělník: © 2023 Policie ČR, 2018 [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <https://www.policie.cz/clanek/to-je-zakon-kamo-navazny-program-revolution-train.aspx>.

¹¹¹ REVOLUTION TRAIN. *Projekt: Návazný program* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <https://www.revolutiontrain.cz/v2/navaznost.php>.

¹¹² REVOLUTION TRAIN. *Aktuálně* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <https://www.revolutiontrain.cz/v2/aktuality2.php>.

¹¹³ DEMNER, M., ŠŤASTNÁ, A., BASLOVÁ, M. *Romský mentoring: služba podporující výkon alternativních trestů u romských klientů PMS ČR* [online]. Časopis Česká kriminologie, 2023. ISSN 2464-6210 [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <https://ceskakriminologie.cz/cs/archiv/2016-2/romsky-mentoring-sluzba-podporujici-vykon-alternativnich-trestu-u-romskych-klientu-pms-cr/Attachment>.

bariér bránících splnění podmínek alternativních trestů nebo opatření. Mentory se mohou stát angažovaní a aktivní zástupci romské komunity bez odborného vzdělání, kteří pak v průběhu práce s klienty zvyšují své kompetence, profesně i osobnostně rostou, zlepšují svou pozici na trhu práce. Zapojení mentora do spolupráce s klientem se pozitivně odráží na kvalitě plnění alternativního trestu, vede k celkovému zlepšení životní situace klienta a změně způsobu jeho myšlení a chování. Intervence mentora má podle probačních úředníků směřovat především ke komplexnímu řešení životní situace klienta a preventivně snižovat riziko jeho recidivy. Klíčovým přínosem romských mentorů je bezesporu zprostředkování informací ve srozumitelné podobě oběma zapojeným stranám.¹¹⁴

V červnu 2009 získalo RUBIKON Centrum za Romský mentoring prestižní ocenění v soutěži inovativních projektů v oblasti trestní justice Crystal Scales of Justice, vyhlášené Evropskou komisí a Radou Evropy.¹¹⁵

4.2.6 Resocializační program „Vnímám i Tebe“

Resocializační program je intenzivní, strukturovaná, časově vymezená práce lektora s pachatelem zaměřená zejména na změnu jeho chování, získání náhledu na kriminální jednání, přijetí odpovědnosti za spáchanou trestnou činnost, odčinění újmy způsobené trestnou činností a začlenění se do společnosti bez dalšího páchaní trestné činnosti.¹¹⁶

Resocializační program pod názvem „Vnímám i Tebe“ představuje českou verzi specifického, dobrou zahraniční praxí inspirovaného programu, zaměřeného na zvýšení odpovědnosti pachatele vůči obětem trestné činnosti. Jde o projekt prevence viktimmnosti, který v sobě integruje práci s kriminogenními riziky pachatelů a práci

---

¹¹⁴ DEMNER, M., ŠŤASTNÁ, A., BASLOVÁ, M. *Romský mentoring: služba podporující výkon alternativních trestů u romských klientů PMS ČR* [online]. Časopis Česká kriminologie, 2023. ISSN 2464-6210 [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <https://ceskakriminologie.cz/cs/archiv/2016-2/romsky-mentoring-sluzba-podporujici-vykon-alternativnich-trestu-u-romskych-klientu-pms-cr/> Attachment.

¹¹⁵ DEMNER, M., ŠŤASTNÁ, A., BASLOVÁ, M. *Romský mentoring: služba podporující výkon alternativních trestů u romských klientů PMS ČR* [online]. Časopis Česká kriminologie, 2023. ISSN 2464-6210 [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <https://ceskakriminologie.cz/cs/archiv/2016-2/romsky-mentoring-sluzba-podporujici-vykon-alternativnich-trestu-u-romskych-klientu-pms-cr/> Attachment.

¹¹⁶ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Resocializační programy* [online]. Probační a mediační služba [cit. 2023-12-17]. Dostupné z WWW: <https://www.pmscr.cz/pro-pachatele/resocializacni-projekty/>.

s dopady trestného činu na oběť. Cílem programu je posílení náhledu pachatelů na kriminální chování a na rizikové faktory, které s ním souvisejí. Pomáhá rozvíjet empatii, uvědomit si dopady svého jednání na vlastní život, život svých blízkých i život obětí, převzít za toto jednání odpovědnost a nalézt adekvátní a bezpečnou nápravu či kompenzaci způsobené újmy. Pachatelé by měli porozumět tomu, že každý čin se promítá do životů ostatních lidí, a že jejich oběti se potýkají s následky často velmi závažnými. Nejde pouze o přímé oběti, ale i o širší okolí oběti, rodinu, komunitu, rovněž však i rodinou a okolí pachatele. V neposlední řadě je dalším významným cílem programu snížení recidivy a s ní spojená ochrana a bezpečí společnosti.¹¹⁷

Probační a mediační služba ČR program Vnímám i Tebe vytvořila v rámci projektu Křehká šance II a od roku 2019 jej pilotně ověřovala v 7 vybraných věznicích. Na základě jeho úspěšnosti byl program nakonec poskytován ve 13 věznicích napříč Českou republikou. Od roku 2021 pak mohou program absolvovat také pachatelé vykonávající trest na svobodě. Resocializační program je koncipovaný jako skupinový výukový program se sociálně terapeutickými prvky. Pachatelé do programu vstupují z rozhodnutí soudu nebo státního zástupce, ale také dobrovolně, po domluvě s probačním úředníkem v rámci dohledu. Skupina se zpravidla skládá z 8-10 účastníků a je vedená dvěma lektory.¹¹⁸

Resocializační program Vnímám i Tebe získal mezinárodní ocenění v kategorii Rehabilitation in the Community, která hodnotí projekty zaměřené na rehabilitaci probačních klientů a snížení recidivy.¹¹⁹

4.2.7 Mapy kriminality

Projekt „Mapy budoucnosti“ jako moderní nástroj ke zvýšení efektivity a kvality výkonu veřejné správy v oblasti prevence kriminality založený na analýze a predikci kriminality se začal realizovat v roce 2014. Následný projekt „Mapy budoucnosti II“ reaguje na zájem odborné i laické veřejnosti o informace o kriminalitě nejen v podobě

---

¹¹⁷ VĚZNICE PARDUBICE. *Program VIT (Victim impact training) – Vnímám i Tebe* [online]. © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 2023-12-17]. Dostupné z WWW: <https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-pardubice/sekce/program-vit-victim-impact-training-vnimam-i-tebe>.

¹¹⁸ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Resocializační program Probační a mediační služby získal mezinárodní ocenění* [online]. Probační a mediační služba [cit. 2023-12-17]. Dostupné z WWW: <https://www.pmscr.cz/resocializacni-program-probacni-a-mediacni-sluzby-ziskal-mezinarodni-oceneni/>.

¹¹⁹ PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Resocializační program Probační a mediační služby získal mezinárodní ocenění* [online]. Probační a mediační služba [cit. 2023-12-17]. Dostupné z WWW: <https://www.pmscr.cz/resocializacni-program-probacni-a-mediacni-sluzby-ziskal-mezinarodni-oceneni/>.

statistik, ale i map trestných činů a přestupků se zobrazením lokality, kde k daným událostem dochází. Mapy kriminality zveřejňují Ministerstvo vnitra a Policie ČR a pro veřejnost fungují od 1. prosince 2020.¹²⁰ Mapy kriminality jsou dostupné z WWW: <<https://kriminalita.policie.cz/>>.

Projekt se odehrává ve třech rovinách. První představují mapy kriminality pro veřejnost, kde jsou znázorňovány trestné činy a přestupky registrované policií, které jsou statisticky evidované. Druhou rovinou je verze pro vybrané pilotní obce, ve které jsou k dispozici relevantní informace potřebné pro efektivní výkon samosprávy, například při plánování činností obecní policie či rozvoje infrastruktury. Třetí rovinou je dataset pro práci policie, který je nezbytný při předvídání kriminality. Tato poslední zmíněná oblast je rozpracována v režimu pro interní použití v pilotních lokalitách.¹²¹

Projekt zaměřuje svou pozornost na prezentaci vývoje kriminality v prostoru a čase. Efektivní analýza dat umožňuje vytvářet predikce kriminality, které významným způsobem pomáhají při zpracovávání efektivních strategických nástrojů v oblasti prevence kriminality.¹²² Analýzy pomohou odhalit vzájemné vazby, vztahy a souvislosti mezi jevy. Predikce pak napoví, kdy a kde se kriminalita v budoucnu vyskytne a umožní tak předcházet jejímu vzniku. Stát, kraje a obce budou schopny účinně plánovat preventivní opatření, aby k páchání trestných činů nebo přestupků docházelo co nejméně.¹²³

4.2.8 Projekt „Bezpečný Středočeský kraj“

Projekt „Bezpečný Středočeský kraj“ realizuje Krajské ředitelství policie Středočeského kraje ve spolupráci se Středočeským krajem od roku 2014. Projekt se skládá z několika navzájem propojených aktivit, a to především lokálních projektů „Bezpečné město (obec)“, webových stránek „Bezpečný Středočeský kraj“,

---

¹²⁰ MINISTERSTVO VNITRA. *Ministerstvo vnitra a Policie ČR zveřejňují mapy kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/ministerstvo-vnitra-a-policie-cr-zverejnuji-mapy-kriminality/>.

¹²¹ DLUBALOVÁ, K., RENDLOVÁ, K. *Ministerstvo vnitra a Policie ČR zveřejňují mapy kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <https://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-a-policie-cr-zverejnuji-mapy-kriminality.aspx>.

¹²² FIRŠTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha, 2021. s. 176.

¹²³ MINISTERSTVO VNITRA. *Mapy kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/mapy-budoucnosti/mapy-budoucnosti/>.

vzdělávacích a informačních akcí. Projekt je rozšířen do více než 35 lokalit ve Středočeském kraji a přispívá ke snižování kriminality a zvyšování pocitu bezpečí.¹²⁴

Projekt je založen na komplexní spolupráci složek státní správy a samosprávy na místní úrovni v oblasti zajištění bezpečnosti a prevence kriminality. Projekt nastavil institucionální spolupráci zainteresovaných subjektů tak, aby probíhala koordinovaně a efektivně a nebyla založena pouze na dobrých neformálních vztazích. V jednotlivých „Bezpečných městech“ se konají pravidelné koordinační schůzky, kterých se vedle vedení policie, vedení obcí či měst, městské nebo obecní policie, účastní i zástupci úřadu práce, probační a mediační služby, odboru sociálních věcí či neziskového sektoru zaměřeného na prevenci kriminality. Policie na základě koordinovaného sdílení informací majících vliv na kriminalitu v daném regionu přijímá ve spolupráci se všemi dalšími zainteresovanými subjekty efektivní opatření k předcházení trestné činnosti. Projekt je inovativní ve využívání moderního způsobu predikce kriminality, a to prostřednictvím map kriminality a tzv. hot spotů, které jasně ukazují, ve kterých lokalitách a kdy dochází nejčastěji k pouliční trestné činnosti. Právě mapy kriminality ve spojitosti s dalšími informacemi z pravidelných schůzek zainteresovaných subjektů, slouží k plánování hlídkové služby na území měst a obcí. Zaměření výkonu služby na rizikové lokality přispělo v daných lokalitách k výraznému snížení kriminality.¹²⁵

V roce 2018 se projekt umístil na 1. místě v národním kole Evropské ceny prevence kriminality.¹²⁶

---

¹²⁴ MINISTERSTVO VNITRA. *Projekty prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-19]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/bezpecny-stredocesky-kraj/>.

¹²⁵ MINISTERSTVO VNITRA. *Projekty prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-19]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/bezpecny-stredocesky-kraj/>.

¹²⁶ MINISTERSTVO VNITRA. *Projekty prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-19]. Dostupné z WWW: <https://prevencekriminality.cz/bezpecny-stredocesky-kraj/>.

5 Analýza bezpečnostní situace ve Středočeském kraji

Středočeský kraj se řadí velikostí, počtem obcí i obyvatel mezi největší kraje České republiky. Poloha Středočeského kraje významně ovlivňuje jeho ekonomickou charakteristiku a je významným zdrojem pracovních sil pro hlavní město Prahu.

5.1 Zdroj dat a způsob interpretace

V rámci této praktické části jsou analyzována zdrojová data o kriminalitě ve Středočeském kraji. Jak již bylo zmíněno v kapitole 1.2 věnované kriminalitě a její struktuře, pramenem základních dat o kriminalitě jsou statistické přehledy zpracovávané Policií ČR. Ze statistických údajů vykazovaných ke kriminalitě v České republice lze zpracovat analýzu vývoje počtu registrovaných činů spáchaných ve vybraných časových osách a to i v jednotlivých krajích. Statistické údaje jsou dostupné v internetu přes webový prohlížeč na adrese: <https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>.

Detailnější analýzu dat o kriminalitě umožňuje aplikace provozovaná Policií ČR pod názvem „Mapa kriminality“. Aplikace je dostupná v internetu přes webový prohlížeč na adrese: <https://kriminalita.policie.cz>. Uživatel aplikace může získat základní přehled o deliktech, které jsou evidovány za dané časové období. Data lze filtrovat dle období, dle druhu evidovaných skutků a dokonce i dle místní příslušnosti. Slouží k rychlému přehledu o dění nejen v příslušném kraji, ale i okrese či obci, za období vymezené uživatelem aplikace. Jsou zde zobrazovány druhy trestné činnosti, u nichž může mít zveřejnění preventivní charakter a jejich zveřejnění nebrání taktické hledisko Policie ČR. V aplikaci lze detailněji filtrovat údaje například o násilné trestné činnosti, majetkové trestné činnosti, extremismu či drogové kriminalitě. Interaktivní mapa kriminality tak poskytuje poměrně velmi detailní informace o výskytu trestných činů a situačních podmínkách. Zástupci obcí mají navíc možnost registrace do systému, čímž získají podrobnější náhled na kriminalitu.

V praktické části bakalářské práce jsou seříděná zdrojová data získaná ze statistik a z mapy kriminality prezentována pomocí přehledných sloupcových grafů vytvořených z kontingenčních tabulek. Kontingenční tabulka patří mezi pokročilou funkci Excelu a na rozdíl od klasické tabulky vytvořené v Excelu má více funkcí a je lépe využitelná zejména pro statistické zjišťování. Kontingenční tabulka přináší ucelený

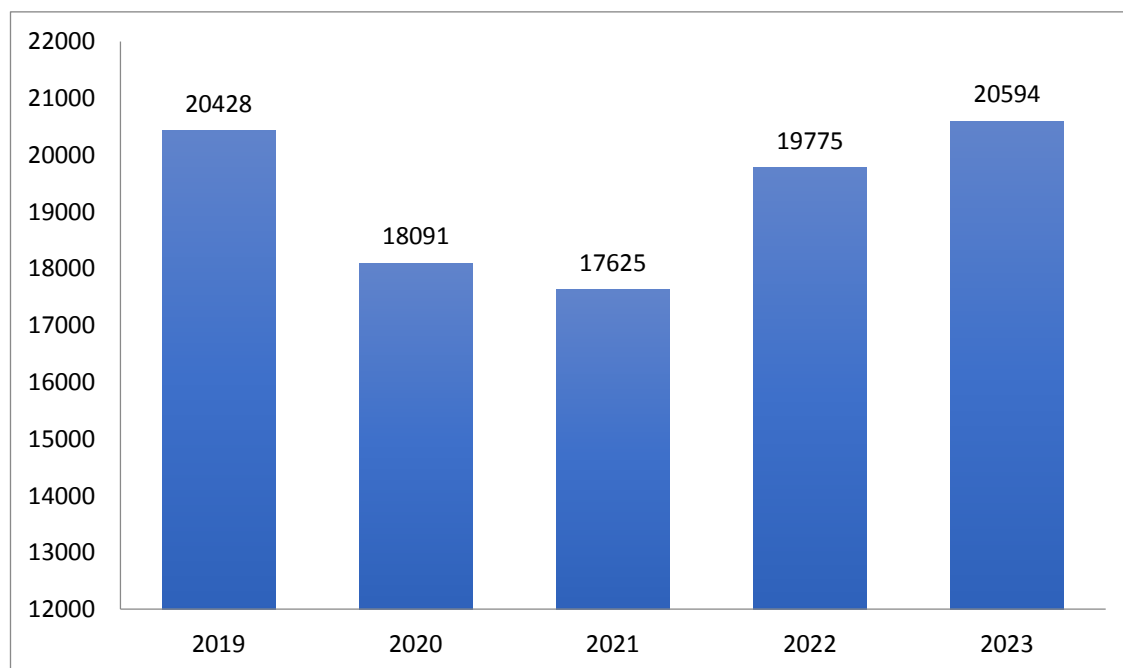
pohled na data a přináší informace, které v původně seřazených datech nejsou tak patrná. Umožňuje zobrazení vzájemného vztahu mezi zdrojovými daty a jde o jeden z nejpoužívanějších nástrojů na analýzu a třídění velkého množství dat, které se pomocí ní přehledně zobrazí. V kontingenční tabulce lze jakékoliv číselné a textové hodnoty řadit a filtrovat. Jde o efektivní nástroj pro shrnutí a analýzu dat, který umožňuje zobrazit porovnání a trendy v datech.

5.2 Analýza trendů kriminality ve Středočeském kraji

Tato analýza trendů kriminality ve Středočeském kraji má přinést informace o vývoji kriminality ve Středočeském kraji od roku 2020 a informace o současné struktuře kriminality v jednotlivých okresech tohoto kraje.

Graf 1 prezentuje počty trestných činů registrovaných ve Středočeském kraji v letech 2019-2023. U statistických vývojových řad je nutné upozornit na změnu, která ovlivnila statistiky od října roku 2020, kdy ze zákona došlo ke zvýšení hranice škody a prospěchu trestného činu (zdvojnásobení částky). To prakticky zapříčinilo pokles počtů registrovaných skutků u všech dotčených trestných činů.¹²⁷

Graf 1: Kriminalita registrovaná ve Středočeském kraji v letech 2019-2023¹²⁸

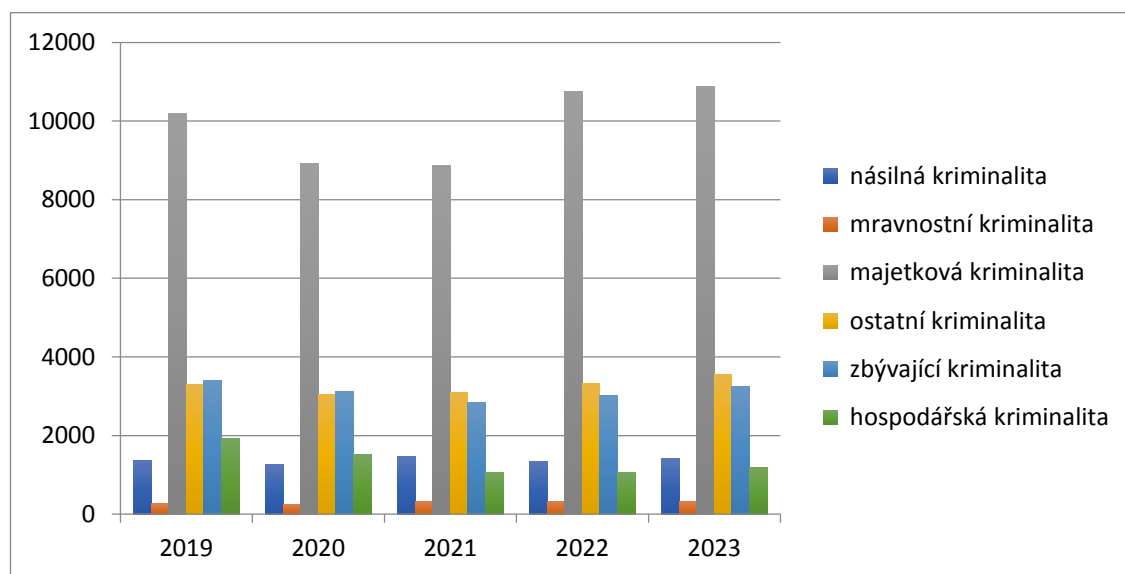
¹²⁷POLICIE ČR. *Statistické přehledy kriminality za rok 2023* [online]. © 2024 Policie ČR [cit. 2024-01-21]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2023.aspx>>.

¹²⁸ Vlastní zpracování dat ze Statistických přehledů kriminality Policie ČR.

Z grafu 1 je patrný pokles registrované kriminality v letech 2020 a 2021 a pak následuje v letech 2022 a 2023 nárůst kriminality až nad úroveň roku 2019. Období poklesu registrované kriminality se shoduje s dobou takzvaného pandemického ohrožení. Na počátku roku 2020 totiž zasáhla celou Evropu infekce způsobená novým koronavirem, který se stal původcem onemocnění zvaným Covid-19. V březnu 2020 bylo šíření koronaviru prohlášeno za pandemii. Dobu pandemického ohrožení v letech 2020 a 2021 doprovázela spousta omezení, mezi které patřilo například omezení volného pohybu, byly uzavřeny restaurace, obchody se zbytným zbožím a výukové instituce. Pandemická situace byla v průběhu let 2020 a 2021 proměnlivá, docházelo k rozvolňování některých opatření a zase k jejich následnému zavedení. Pokles registrované kriminality v roce 2020 a 2021 lze určitě přisuzovat nejen k zákonnému zvýšení hranice škody a prospěchu trestného činu, ale i zavedenému omezení volného pohybu, uzavřeným restauracím a obchodům v době pandemického ohrožení.

Graf 2 přináší přehled o struktuře kriminality ve Středočeském kraji v letech 2019-2023 dle takticko-statistické klasifikace vedené Policií ČR.

Graf 2: Struktura kriminality ve Středočeském kraji v letech 2019-2023¹²⁹

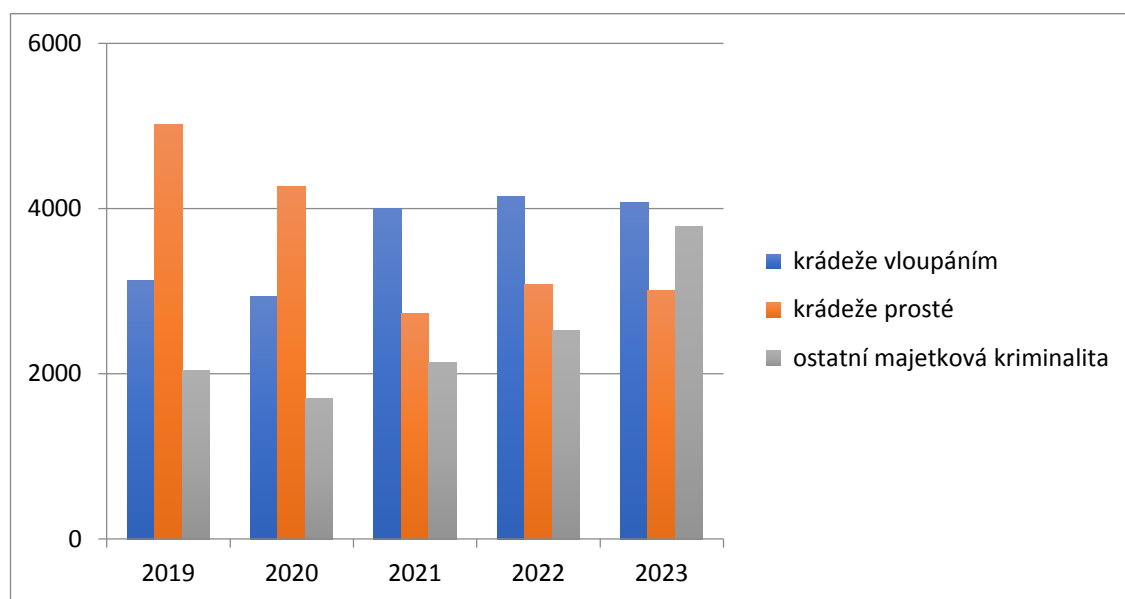
Z porovnaných statistických údajů je patrná výrazná převaha registrovaných činů majetkové kriminality ve všech porovnávaných letech a zejména u majetkové kriminality je patrný pokles registrovaných činů v roce 2020 a 2021, tedy v době pandemických opatření. V roce 2022 a 2023 majetková kriminalita výrazně narostla až nad úroveň roku 2019. Jen hospodářská kriminalita vykazuje mírně klesající trend.

¹²⁹ Vlastní zpracování dat ze Statistických přehledů kriminality Policie ČR.

Pro dobře cílenou prevenci kriminality je určitě přínosné zanalyzovat kriminalitu v rozdělení podle právní kvalifikace trestných činů. V grafu 3 jsou proto porovnány údaje o počtech registrovaných trestných činů v letech 2019-2023 ve Středočeském kraji v rozdělení na vybrané druhy majetkové kriminality dle právní kvalifikace, konkrétně dle počtu registrovaných činů krádeží vloupáním do objektů, krádeží prostých na osobách a ostatní majetkové kriminality.

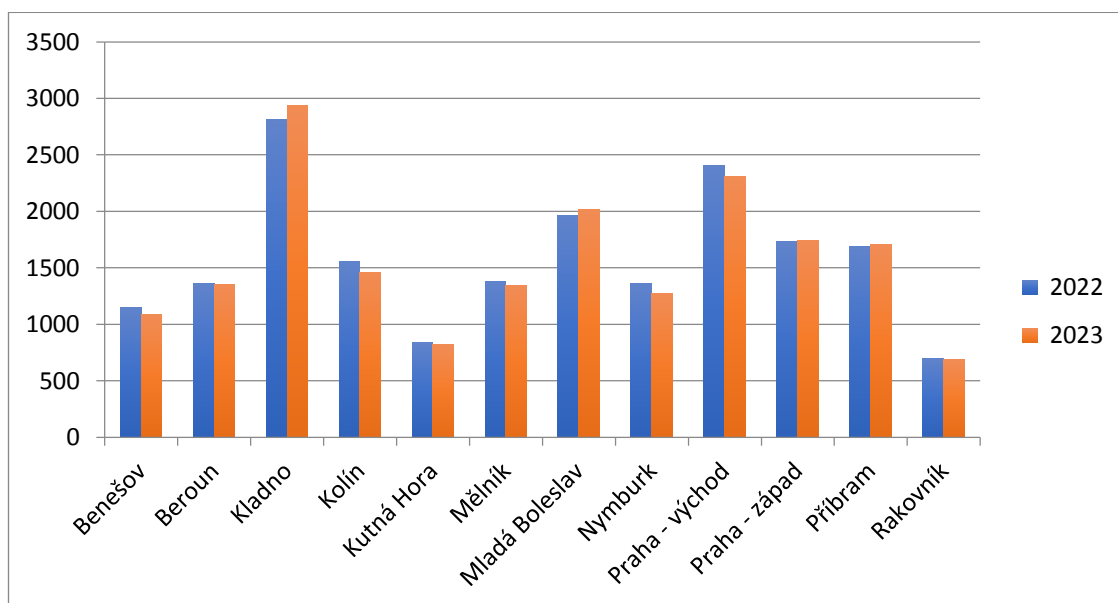
Graf 3: Majetková kriminalita ve Středočeském kraji v letech 2019-2023¹³⁰

Významný podíl na majetkové trestné činnosti měly do roku 2020 krádeže prosté na osobách, ale od roku 2021 převahy dosahují krádeže vloupáním do objektů. Ostatní majetková kriminalita vykazuje v čase rostoucí trend a v roce 2023 dochází dokonce k jejímu výraznějšímu nárůstu. Na tomto nárůstu ostatní majetkové kriminality se podílely zejména trestné činy podvodu, které jsou vedle krádeží jedním z nejrozšířenějších majetkových trestných činů. V současné době jsou podvody stále častěji páchany pomocí podvodných technik využívajících informační a telekomunikační technologie.

Detailněji lze posoudit bezpečnostní situaci ve Středočeském kraji na základě analýzy údajů, které jsou dostupné v aplikaci Mapa kriminality, a to dle jednotlivých územních celků tohoto kraje. V grafu 4 jsou porovnány počty trestných činů registrovaných dle jednotlivých okresů Středočeského kraje. Porovnány jsou údaje o celkové kriminalitě v okresech v letech 2022 a 2023.

¹³⁰ Vlastní zpracování dat ze Statistických přehledů kriminality Policie ČR.

Graf 4: Kriminalita v okresech Středočeského kraje v letech 2022-2023¹³¹

V meziročním srovnání nedošlo v okresech Středočeského kraje k žádným výrazným změnám. Mezi okresy s nejvyšší kriminalitou patří okres Kladno a okres Praha východ. K okresům s nejnižší kriminalitou patří okres Kutná Hora a Rakovník. Graf 4 ovšem nezohledňuje počet obyvatel jednotlivých okresů. Takové zohlednění může přinést tzv. index kriminality, který je poměrem počtu trestných činů k počtu obyvatel. Tabulka 1 nabízí přehled indexu kriminality v okresech Středočeského kraje v roce 2023, kde byl k výpočtu indexu zvolen poměr trestných činů na 1000 obyvatel.

Tabulka 1: Zatíženost okresů Středočeského kraje kriminalitou v roce 2023¹³²

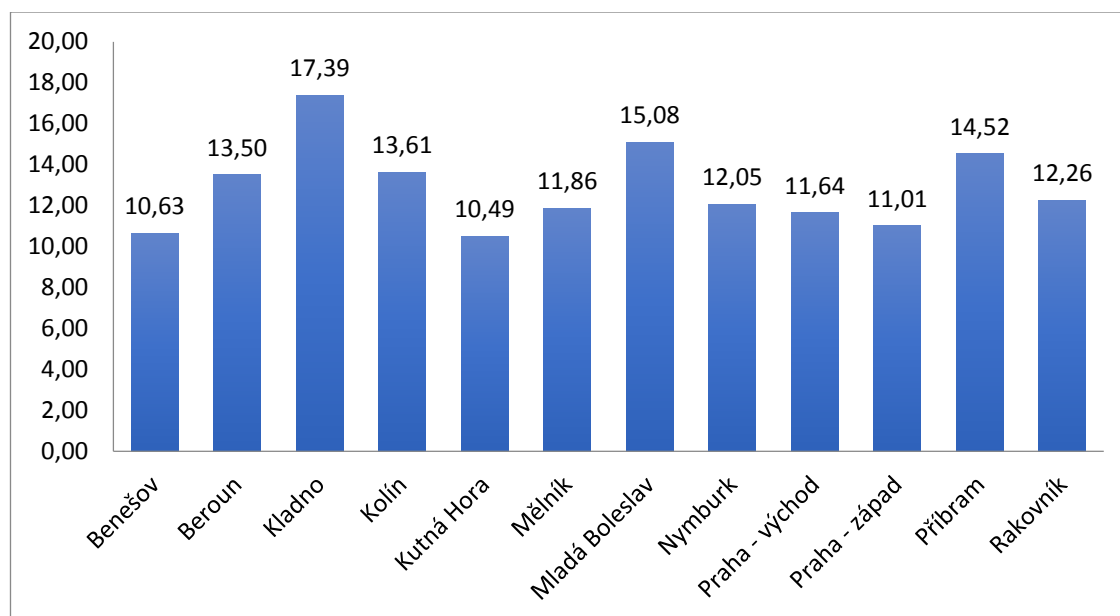
Okres	Počet obyvatel k 1. 1. 2023	Počet trestných činů v roce 2023	Index kriminality 2023	Pořadí indexu
Benešov	102 228	1 087	10,63	11.
Beroun	100 517	1 357	13,50	5.
Kladno	168 708	2 934	17,39	1.
Kolín	107 268	1 460	13,61	4.
Kutná Hora	78 072	819	10,49	12.
Mělník	113 100	1 341	11,86	8.
Mladá Boleslav	133 876	2 019	15,08	2.
Nymburk	105 463	1 271	12,05	7.
Praha - východ	198 312	2 308	11,64	9.
Praha - západ	158 235	1 742	11,01	10.
Příbram	117 554	1 707	14,52	3.
Rakovník	56 058	687	12,26	6.

¹³¹ Vlastní zpracování dat z aplikace Mapa kriminality.

¹³² Vlastní zpracování dat z aplikace Mapa kriminality a z Českého statistického úřadu.

Pořadí indexu v tabulce 1 je hodnoceno od nejvyššího zatížení kriminalitou (označeno červeně). Grafické znázornění indexu kriminality jednotlivých okresů z tabulky 1 přehledně prezentuje graf 5.

Graf 5: Index kriminality v okresech Středočeského kraje v roce 2023¹³³

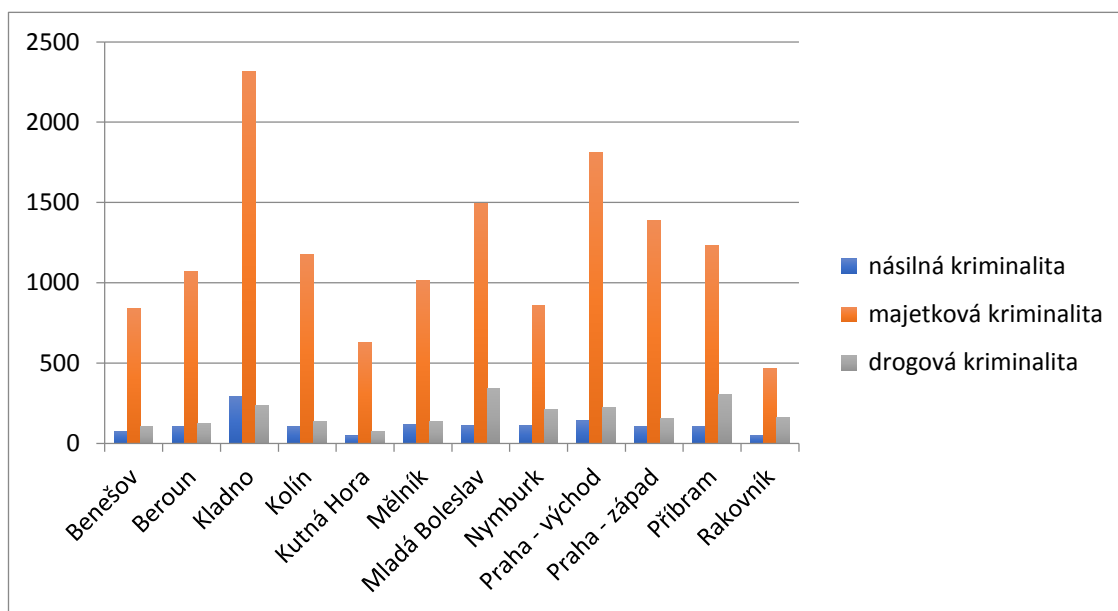
Nejvyššího indexu kriminality dosahuje okres Kladno. Hodnota indexu zde činí 17,39 trestných činů na 1000 obyvatel. Následuje okres Mladá Boleslav s hodnotou indexu 15,08. Naopak nejnižšího indexu kriminality dosahuje okres Kutná Hora s hodnotou 10,49 a okres Benešov s hodnotou 10,63 trestných činů na 1000 obyvatel.

Zajímavým zjištěním je, že i když okres Rakovník registruje v roce 2023 nejméně trestných činů v celém Středočeském kraji, dle hodnoty indexu kriminality má z dvanácti okresů šestý nejvyšší index kriminality. Naopak okres Praha východ, který se v celkové kriminalitě projevuje jako okres s druhou nejvyšší kriminalitou ve Středočeském kraji, dle poměru trestných činů na 1000 obyvatel je až na devátém místě. Jde totiž o okres s nejvyšším počtem obyvatel.

Následující graf 6 prezentuje porovnání okresů Středočeského kraje dle nejčastěji zastoupené kriminality v roce 2023, konkrétně násilné kriminality, majetkové kriminality a drogové kriminality.

¹³³ Vlastní zpracování.

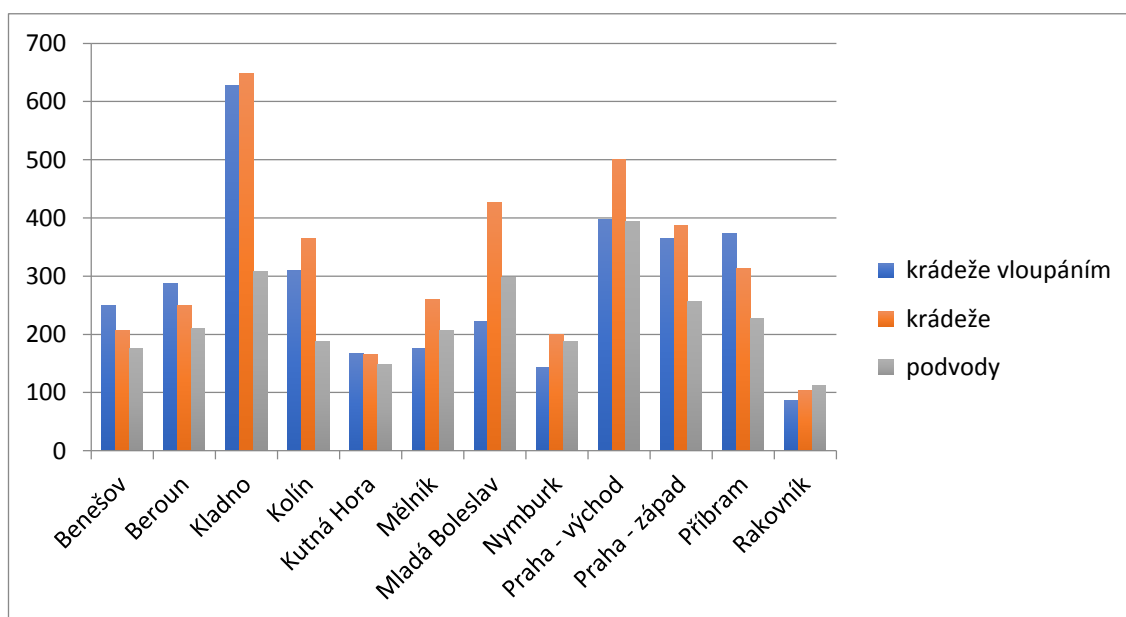
Graf 6: Vybraná kriminalita v okresech Středočeského kraje v roce 2023¹³⁴

Údaje zobrazené pomocí grafu 6 potvrzují, že i v jednotlivých okresech převládá kriminalita majetková. Nejvíce trestných činů majetkové kriminality bylo v roce 2023 registrováno v okrese Kladno.

Bližší rozbor majetkové kriminality registrované ve Středočeském kraji v roce 2023 prezentuje graf 7, ve kterém jsou porovnány údaje počtu trestných činů krádeží vloupáním do objektů, krádeží prostých a podvodů.

Graf 7: Vybraná majetková kriminalita v okresech Středočeského kraje v roce 2023¹³⁵

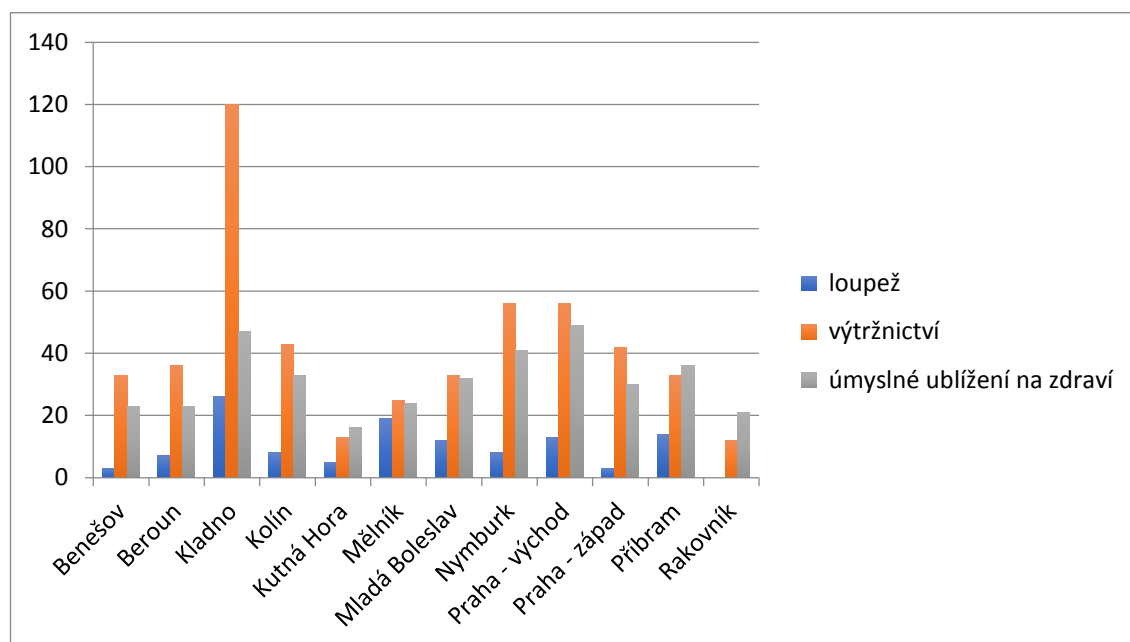
¹³⁴ Vlastní zpracování dat z aplikace Mapa kriminality.

¹³⁵ Vlastní zpracování dat z aplikace Mapa kriminality.

Graf 7 potvrzuje, že majetkové kriminalitě vévodí v roce 2023 trestné činy krádeží prostých a trestné činy vloupáním do objektů. Nejvyšší počet krádeží je registrován v okrese Kladno. V podvodech drží prvenství okres Praha východ.

V grafu 8 jsou porovnány údaje nejčastěji páchané násilné kriminality v jednotlivých okresech Středočeského kraje. Nejvíce bylo registrováno v roce 2023 trestných činů s právní kvalifikací loupež, výtržnictví a úmyslné ublížení na zdraví.

Graf 8: Vybraná násilná kriminalita v okresech Středočeského kraje v roce 2023¹³⁶

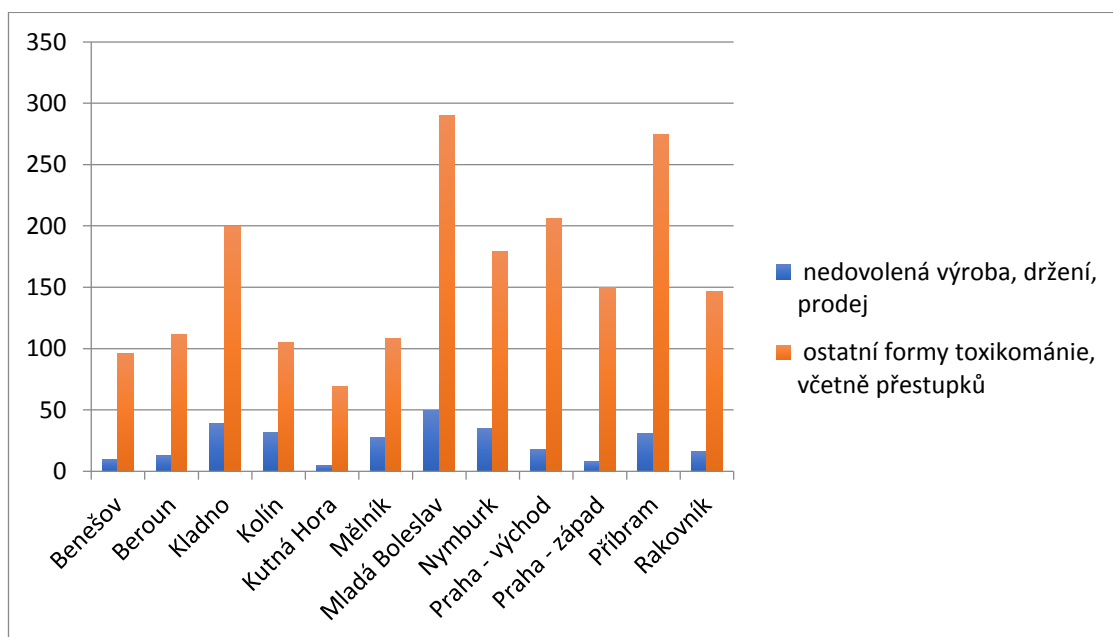

V násilné kriminalitě nejvyšších hodnot v roce 2023 ve Středočeském kraji dosahují trestné činy s právní kvalifikací výtržnictví. Okres Kladno má registrováno dokonce více než dvojnásobné množství trestných činů výtržnictví, než má okres s nejvyšším počtem obyvatel Praha východ. Mezi okresy s nejnižším počtem registrovaných trestných činů výtržnictví a úmyslného ublížení na zdraví se řadí okres Kutná Hora a Rakovník.

Graf 9 znázorňuje údaje z evidované drogové kriminality v okresech Středočeského kraje v roce 2023. Drogová kriminalita je porovnávána v rozdělení na nedovolenou výrobu, držení a prodej omamných a psychotropních látek a pak ostatní formy toxikomanie. Do ostatních forem toxikomanie patří zejména trestné činy ohrožení pod vlivem návykové látky.

¹³⁶ Vlastní zpracování dat z aplikace Mapa kriminality.

Graf 9: Drogová kriminalita v okresech Středočeského kraje v roce 2023¹³⁷

V drogové kriminalitě mezi okresy Středočeského kraje nejvyšších hodnot dosahuje v roce 2023 okres Mladá Boleslav. Kupodivu na druhém místě není Kladno, ale okres Příbram. Překvapivě vyšších čísel dosahuje i okres Rakovník, který se v porovnání jiných druhů kriminality nachází většinou na nižších příčkách.

5.3 Souhrnné zhodnocení

K souhrnnému zhodnocení bezpečnostní situace ve Středočeském kraji je na úvod vhodné připomenout, že statistická data zahrnují pouze kriminalitu registrovanou, která představuje jen část kriminality skutečné. Toto zhodnocení výsledků analýzy trendů kriminality ve Středočeském kraji vychází z hypotézy odborné veřejnosti, že existuje v podstatě neměnný poměr mezi kriminalitou registrovanou a skrytou. S vyšší četností trestné činnosti se zvyšuje i četnost registrace trestných činů. A proto lze z údajů vyplývajících z kriminálních statistik vyvozovat závěr o vývoji skutečné kriminality.

V roce 2020 a 2021 došlo ve Středočeském kraji k poklesu celkové kriminality. Největší pokles zaznamenala kriminalita majetková. Tento pokles lze určitě přisuzovat nejen zákonnému zvýšení hranice škody a prospěchu trestného činu, ale i zavedení omezení volného prohybu, uzavřením restaurací a obchodům v době pandemického ohrožení Covid-19.

¹³⁷ Vlastní zpracování dat z aplikace Mapa kriminality.

Vliv pandemie na vývoj celkové kriminality potvrzuje Scheinost¹³⁸ ve své Analýze trendů kriminality v České republice, kde uvádí, že na stavu a vývoji kriminality a s ní souvisejících jevů se v letech 2020 a 2021 významně projevila pandemie onemocnění Covid-19 a opatření, která byla k jejímu potlačení v celospolečenském měřítku přijímána. „Faktor Covid“ byl z hlediska vývoje posledních desetiletí zcela netypický a ojedinělý, nicméně s hlubokými důsledky. Scheinost¹³⁹ se také domnívá, že některé účinky pandemie mohly zůstat latentní s možností, že se projeví až v dalším období s určitým časovým odstupem.

Od roku 2022 kriminalita ve Středočeském kraji narůstá a dochází k výrazné změně ve struktuře majetkové kriminality. Došlo k poklesu krádeží prostých na osobách, nárůstu krádeží vloupáním do objektů a výrazně narůstají trestné činy podvodu. Při srovnání jednotlivých okresů dosahuje nejvyšší celkové kriminality okres Kladno, a to i dle indexu zamoření kriminalitou, který vyjadřuje poměr počtu trestných činů k počtu obyvatel. Naopak okresem s nejnižším indexem kriminality je okres Kutná Hora. V roce 2023 okres Kladno vykazuje mezi okresy Středočeského kraje nejvyšší majetkovou a násilnou kriminalitu. V drogové kriminalitě však nejvyšších hodnot dosahuje okres Mladá Boleslav. V tabulce 2 jsou zaznamenány okresy Středočeského kraje, ve kterých bylo v roce 2023 dosaženo nejvyšších hodnot u nejčastěji registrovaných trestných činů.

Tabulka 2: Nejčastěji registrované činy ve Středočeském kraji v roce 2023¹⁴⁰

Právní kvalifikace trestného činu	Nejvyšší počet činů
Krádež vloupáním	Okres Kladno
Krádež prostá	Okres Kladno
Podvod	Okres Praha východ
Loupež	Okres Kladno
Výtržnictví	Okres Kladno
Úmyslné ublížení na zdraví	Okres Praha východ
Formy toxikomanie	Okres Mladá Boleslav

¹³⁸ SCHEINOST, M. a kol. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021*. Praha, 2022. s. 55.

¹³⁹ SCHEINOST, M. a kol. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021*. Praha, 2022. s. 55.

¹⁴⁰ Vlastní zpracování.

6 Návrh preventivních opatření pro Středočeský kraj

Jednotlivé územní celky České republiky každoročně sestavují své programy prevence kriminality, které v základu vychází ze schválené strategie prevence kriminality v České republice. Aktuálně schválená Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027¹⁴¹ má sedm prioritních oblastí pro prevenci kriminality:

- A. Podpora a rozvoj systému prevence kriminality v ČR
- B. Pomoc obětem trestných činů jejich podpora
- C. Práce s pachateli trestné činnosti, prevence recidivy
- D. Komplexní a koordinovaný přístup k bezpečnosti v rizikových lokalitách, práce Policie ČR ve vztahu k menšinám
- E. Situační prevence kriminality a nové přístupy
- F. Kriminality páchaná dětmi a na dětech
- G. Prevence kybernetické kriminality

Jedním ze základních východisek pro sestavování programů prevence na místní úrovni je vývoj kriminality v dané oblasti. Programy prevence kriminality vychází z analýz bezpečnostní situace a místních potřeb. Jednu takovou vlastní autorskou analýzu přináší předchozí kapitola této bakalářské práce. Na základě výsledků této analýzy lze navrhnout územním celkům, jako jsou obce nebo dobrovolné svazky obcí, vhodná preventivní opatření, která budou zacílena na kriminalitu nejvíce zamořující jejich oblast a zároveň budou reflektovat prioritní oblasti celorepublikové strategie.

6.1 Obnova a rozšiřování moderních prostředků situační prevence

Místa s vysokým výskytem převážně majetkové a násilné kriminality je vhodné monitorovat moderním kamerovým systémem a opatřit taková místa osvětlením. Územní celky nacházející se zejména v okrese Kladno a Praha východ, kde je evidován vysoký počet trestných činů krádeží, loupeží a výtržnictví, by měly prověřit své

---

¹⁴¹ MINISTERSTVO VNITRA. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027* [online]. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-02-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>>.

exponované lokality, zda jsou opatřeny funkčním moderním kamerovým systémem a osvětlením.

Vzhledem k tomu, že tato opatření naplňují prioritu E Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027, je vhodné každoročně sledovat vyhlášení dotačního Programu prevence kriminality na místní úrovni. Například na investiční projekty zaměřené na zřizování, rozšiřování a modernizaci kamerových systémů a osvětlení, bylo možné požádat o dotaci z Programu prevence kriminality 2023¹⁴². V roce 2024 mohou být dotovány z Programu prevence kriminality 2024 investiční projekty zaměřené na osvětlení rizikových míst, sportovních hřišť a plácků.¹⁴³

6.2 Podpora hlídkové a obchůzkové činnosti

Jako vhodný projekt zejména do rizikových a sociálně vyloučených lokalit se osvědčil Asistent prevence kriminality, který dohlíží na dodržování zákonů, vyhlášek a nařízení. Tento projekt by měl navíc přispět ke zvýšení pocitu bezpečí obyvatel žijících v dané lokalitě. Vzhledem k vysokému výskytu kriminality v okrese Kladno, a výskytu problémových lokalit v tomto okrese, je vhodné dále podporovat tento program v obcích, kde již našel uplatnění a vynakládat úsilí k jeho rozšíření i do dalších obcí. Hlídková a obchůzková činnost bude určitě účinná prevence výtržnictví či úmyslného ublížení na zdraví.

Podpora hlídkové a obchůzkové činnosti naplňuje prioritu D Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027, a proto je možné žádat o dotace ze státního rozpočtu. V roce 2024 mohou být mzdové náklady na asistenta prevence kriminality dotovány z Programu prevence kriminality 2024, a to až do výše 22000 Kč na jednoho asistenta na plný úvazek za měsíc.¹⁴⁴

---

¹⁴² MINISTERSTVO VNITRA. *Vyhlášení programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2023* [online]. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-02-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseeni-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2023.aspx>>.

¹⁴³ MINISTERSTVO VNITRA. *Vyhlášení programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2024* [online]. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-02-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseeni-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2024.aspx>>.

¹⁴⁴ MINISTERSTVO VNITRA. *Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2024* [online]. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-02-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseeni-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2024.aspx>>.

6.3 Podpora preventivních programů pro děti

Děti jsou považovány za zvlášť zranitelnou skupinu ohroženou kriminalitou. Děti jsou snadno ovlivnitelné nevhodnými vzory, proto je třeba hledat cestu, jak je ochránit před nastoupením jejich vlastní kriminální kariéry a problémy odstranit hned v jejich zárodku. Jedním ze zásadních problémů, který je třeba řešit preventivně ještě před jeho případným počátkem, je užívání návykových látek, a to z pohledu kriminologie zejména proto, že vede k páčání další trestné činnosti, jako jsou krádeže, podvody či násilí. Za vhodný nástroj primární prevence protidrogové kriminality lze považovat projekt pod názvem Revolution Train a jeho návazné programy. Multimediální protidrogový vlak každoročně pořádá svou jarní a podzimní Tour po kolejích a navštěvuje obce, které mají o jeho návštěvu zájem. Tento projekt by určitě měly do svého programu prevence zahrnout obce v okrese Mladá Boleslav a Příbram.

Opatření zvyšující ochranu dětí před kriminálně rizikovými jevy splňují prioritu F Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027, a proto je možné na takové aktivity žádat o dotace ze státního rozpočtu.

6.4 Sdílení a výměna informací o hrozbách

Osvěta patří v oblasti prevence kriminality mezi základní aktivity práce s veřejností. Informace se mohou týkat konkrétních typů rizik, možností a způsobů ochrany před takovými hrozbami. K osvětě je třeba přistupovat efektivně a na základě osvědčených zkušeností. Žádoucí je aktivity zacílit na konkrétní ohrožené skupiny, jako jsou zejména děti a senioři. Besedy či přednášky na téma podvodů nebo třeba i domácího násilí by určitě mohly být vhodné například v okrese Praha východ. V okrese Kladno by mohla být přínosná osvěta na téma zabezpečení nemovitostí a vozidel. Navíc s rozvojem informačních a komunikačních technologií lze přepokládat, že bude docházet k nárůstu kyberkriminality a role osvěty v oblasti kyberkriminality se stane nepostradatelnou.

Vzhledem k tomu, že taková opatření mohou naplňovat priority A, F i G Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027, je možné žádat o dotace ze státního rozpočtu.

6.5 Vytváření koordinované mediální strategie

Při prevenci kriminality je nutné pamatovat také na medializaci preventivních aktivit, aby se dostala k co nejširšímu okruhu osob. Medializaci prevence kriminality mohou územní celky realizovat prostřednictvím webových stránek a oblíbených sociálních sítí. Prostřednictvím těchto kanálů může být veřejnost informována nejen o různých preventivních aktivitách, ale také o jednotlivých sociálních tématech týkajících se bezpečnosti nebo také o činnosti jednotlivých sociálních služeb. Je vhodné ale pamatovat také na seniory, kteří většinou nemají k takovým kanálům přístup.

Informační aktivity naplňují prioritu A Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027, a proto je možné i na tyto aktivity žádat o dotace ze státního rozpočtu.

Závěr

Hlavním cílem bakalářské práce bylo teoreticky zanalyzovat systém prevence kriminality v České republice. Tento cíl byl splněn v kapitole 3 a 4 teoretické části, která přináší základní vhled do systému prevence kriminality v České republice a jejích praktických nástrojů prevence.

Základem úspěšné preventivní politiky je efektivní systém prevence kriminality fungující v České republice na celostátní, krajské a místní úrovni. Prevence kriminality zahrnuje veškerá opatření ke snižování rizika výskytu trestných činů. Důraz je kladen na součinnost všech subjektů, které se na preventivních aktivitách podílejí. Spolupráce spočívá ve vytváření preventivní politiky ve vztahu k obecné kriminalitě, která občany ohrožuje a obtěžuje nejvíce a utváří jejich pocit vnímání bezpečnosti v okolí a názor na kriminalitu jako celek. Preventivní aktivity vycházejí z výsledků výzkumů a bezpečnostních analýz na místní i celostátní úrovni.

V České republice existuje mnoho nástrojů prevence kriminality a jejich zaměření by mělo vždy odpovídat individuálnosti jednotlivých lokalit. Z hlediska účinnosti jsou totiž nejefektivnější programy prevence kriminality na místní úrovni. Kapitola 4 seznamuje s vybranými praktickými nástroji prevence kriminality. Projekty situační prevence zde zastupují městské kamerové dohlížecí systémy. Projekty sociální prevence zastupují nízkoprahová zařízení pro děti a mládež nebo ojedinělý projekt protidrogové prevence „Revolution Train“ a jeho návazné programy. Představeny jsou i projekty prevence kriminality žádané v sociálně vyloučených lokalitách jako je romský mentoring či asistent prevence kriminality. Nechybí ani seznámení s resocializačním programem „Vnímám i tebe“, který zde zastupuje prevenci viktimitnosti a jehož významným cílem je snížení recidivy a s ní spojená ochrana a bezpečí společnosti.

Vedlejším cílem bakalářské práce, který byl splněn v kapitole 5 a 6, bylo zhodnotit vývoj bezpečnostní situace ve Středočeském kraji od roku 2020 a navrhnout vhodná preventivní opatření pro tento kraj.

Kapitola 5 přináší bezpečnostní analýzu Středočeského kraje, při které bylo zjištěno, že kriminalita na území Středočeského kraje byla v letech 2020 a 2021 ovlivněna pandemickými opatřeními a oproti roku 2019 došlo k jejímu poklesu, avšak

od roku 2022 vykazuje rostoucí trend až nad úroveň roku 2019. Na území Středočeského kraje výrazně převažuje majetková kriminalita a nachází se zde několik okresů s vyšší kriminalitou. Jedná se zejména o okres Kladno a okres Mladá Boleslav. V případě drogové kriminality je třeba upozornit ještě na okres Příbram. Od roku 2022 dochází také ve Středočeském kraji k výrazné změně ve struktuře majetkové kriminality. Došlo k poklesu krádeží prostých na osobách, nárůstu krádeží vloupáním do objektů a výrazně narůstají trestné činy podvodu.

V kapitole 6 jsou na základě vyhodnocení bezpečnostní situace ve Středočeském kraji navržena vhodná preventivní opatření, která jsou zacílena věcně i územně a zároveň reflektují prioritní oblasti celorepublikové strategie a lze tedy jejich realizaci podpořit ze státní dotace z Programu prevence kriminality. Jedná se zejména o obnovu a rozšiřování kamerových systémů a osvětlení exponovaných lokalit, podporu hlídkové a obchůzkové činnosti pomocí asistentů prevence kriminality v rizikových a sociálně vyloučených lokalitách, podporu preventivních programů pro děti, zejména primární protidrogové prevence, osvětu o hrozbách a také medializaci preventivních aktivit.

Vzhledem k tomu, že kriminalita představuje zcela reálné nebezpečí pro každého jedince, lze závěrem konstatovat, že tato bakalářská práce poskytuje poznatky z prevence kriminality přínosné nejen pro osoby angažované v prevenci kriminality, ale i pro širokou veřejnost. Největšího úspěchu při preventivním snažení lze dosáhnout na základě kvalitní bezpečnostní analýzy, správným zacílením preventivních aktivit a s odpovědným chováním každého jedince.

Seznam použitých zdrojů

Literární zdroje

1. DIANIŠKA, G., STRÉMY, T. *Introduction to Criminology*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. 109 s. ISBN 978-80-7380-218-9.
2. CEJP, M., HAVRDA, M., HOPE, T., SCHEINOST, M., VEČERKA, K. *Tvorba a realizace projektů prevence kriminality mládeže*. Praha: Centrum pro veřejnou politiku, © 2007. 185 s.
3. FIRSTOVÁ, J., ZÁMEK, D. *Prevence kriminality – nedílná součást vnitřní bezpečnosti*. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2021. 204 s. ISBN 978-80-7676-057-8.
4. GŘIVNA, T., SHEINOST, M., ZOUBKOVÁ, I. a kol. *Kriminologie*. 5. vydání. Praha: Wolters Kluwer ČR, 2019. 588 s. ISBN 978-80-7598-554-5.
5. HOLAS, J. *Bezpečí, kriminalita a prevence*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2019. 120 s. ISBN 978-80-7338-185-1.
6. KRIŠTOF, R. *Příručka pro obce – Bezpečnost a prevence kriminality*. 1. vydání. Praha: Úřad vlády ČR – Odbor pro sociální začleňování, 2012. 44 s. ISBN 978-80-7440-068-1.
7. KUČHTA, J. a kol. *Kriminologie I. část*. 1. vydání. Brno: Masarykova univerzita v Brně, 1993. 134 s. ISBN 80-210-0616-1.
8. MATOUŠEK, O., MATOUŠKOVÁ, A. *Mládež a delikvence: Možné příčiny, struktura, programy prevence kriminality mládeže*. 3. aktualizované vydání. Praha: Portál, 2011. 344 s. ISBN 978-80-7367-825-8.
9. NOVOTNÝ, O., ZAPLETAL, J. a kol. *Kriminologie*. 2. přepracované vydání. Praha: ASPI Publishing, 2004. 452 s. ISBN 80-7357-026-2.
10. PROTIVINSKÝ, M., *Prevence kriminality*. 1. vydání. Praha: Armex, 1999. 88 s. ISBN 80-86244-03-2.
11. SCHEINOST, M. a kol. *Analýza trendů kriminality v České republice v roce 2021*. Praha: Institut pro kriminologii a sociální prevenci, 2022. Ediční řada Studie. 232 s. ISBN 978-80-7338-200-1. Dostupné také z WWW: <<https://www.iksp.cz/analyza-trendu-kriminality-v-ceske-republice-v-roce-2021>>.

12. SVATOŠ, R. *Kriminologie*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2012. 290 s. ISBN 978-80-7380-389-6.
13. SVATOŠ, R. *Prevence kriminality*. 1. vydání. České Budějovice: Vysoká škola evropských regionálních studií, 2014. 132 s. ISBN 978-80-87472-76-7.
14. TOMÁŠEK, J. *Úvod do kriminologie: Jak studovat zločin*. 1. vydání. Praha: Grada Publishing, 2010. 216 s. ISBN 978-80-247-2982-4.
15. TURAYOVÁ, Y., ČIČ, M. *Spoločnosť proti zločinu*. 1. vydání. Bratislava: VEDA, 2009. 232 s. ISBN 978-80-224-1021-2.
16. VÁLKOVÁ, H., KUČHTA, J., HULMÁKOVÁ, J. a kol. *Základy kriminologie a trestní politiky*. 3. vydání. Praha: C. H. Beck, 2019. 616 s. ISBN 978-80-7400-732-3.
17. VELIKOVSKÁ, M. *Psychologie obětí trestných činů*. Praha: Grada Publishing, 2016. 168 s. ISBN 978-80-247-4849-8.
18. ZAPLETAL, J. a kol. *Prevence kriminality*. 3. přepracované vydání. Praha: Vydavatelství PA ČR v Praze, 2008. 110 s. ISBN 978-80-7251-270-6.
19. ZOUBKOVÁ, I. *Kontrola kriminality mládeže*. 1. vydání. Dobrá Voda: Aleš Čeněk, 2002. 232 s. ISBN 80-86473-08-2.
20. ZOUBKOVÁ, I., MOULISOVÁ, M., *Kriminologie a prevence kriminality*. 1. vydání. Praha: Armex Publishing, 2004. 148 s. ISBN 80-86795-05-5.

Elektronické zdroje

1. DEMNER, M., ŠŤASTNÁ, A., BASLOVÁ, M. *Romský mentoring: služba podporující výkon alternativních trestů u romských klientů PMS ČR* [online]. Časopis Česká kriminologie, 2023. ISSN 2464-6210 [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <<https://ceskakriminologie.cz/cs/archiv/2016-2/romsky-mentoring-sluzba-podporujici-vykon-alternativnich-trestu-u-romskych-klientu-pms-cr/Attachment>>.
2. DLUBALOVÁ, K., RENDLOVÁ, K. *Ministerstvo vnitra a Policie ČR zveřejňují mapy kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/ministerstvo-vnitra-a-policie-cr-zverejnuji-mapy-kriminality.aspx>>.

3. JOHNOVÁ, M. To je zákon kámo – návazný program Revolution Train. In *Policie České republiky – KŘP Středočeského kraje* [online]. Mělník: © 2023 Policie ČR, 2018 [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/to-je-zakon-kamo-navazny-program-revolution-train.aspx>>.
4. MINISTERSTVO VNITRA. *Asistent prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <<https://prevencekriminality.cz/dobra-praxe/apk/>>.
5. MINISTERSTVO VNITRA *Kamerové systémy* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/kamerove-systemy.aspx>>.
6. MINISTERSTVO VNITRA. *Mapy kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <<https://prevencekriminality.cz/mapy-budoucnosti/mapy-budoucnosti/>>.
7. MINISTERSTVO VNITRA. *Ministerstvo vnitra a Policie ČR zveřejňují mapy kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-18]. Dostupné z WWW: <<https://prevencekriminality.cz/ministerstvo-vnitra-a-policie-cr-zverejnuji-mapy-kriminality/>>.
8. MINISTERSTVO VNITRA. *Prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-12-08]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/rvppk-republikovy-vybor-pro-prevenci-kriminality.aspx>>.
9. MINISTERSTVO VNITRA. *Prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-08]. Dostupné z WWW: <<https://prevencekriminality.cz/prevence-kriminality/>>.
10. MINISTERSTVO VNITRA. *Projekty prevence kriminality* [online]. © 2023 Prevence kriminality v České republice [cit. 2023-12-19]. Dostupné z WWW: <<https://prevencekriminality.cz/bezpecny-stredocesky-kraj/>>.
11. MINISTERSTVO VNITRA. *Strategie prevence kriminality v České republice na léta 2022-2027* [online]. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-02-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/strategie-prevence-kriminality-v-ceske-republice-na-leta-2022-az-2027.aspx>>.

12. MINISTERSTVO VNITRA. *Typy projektů prevence kriminality* [online]. © 2023 Ministerstvo vnitra České republiky, 2007 [cit. 2023-12-10]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/programy-prevence-kriminality.aspx?q=Y2hudW09OA%3d%3d>>.
13. MINISTERSTVO VNITRA. *Vyhlášení programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2023* [online]. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-02-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseni-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2023.aspx>>.
14. MINISTERSTVO VNITRA. *Vyhlášení programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2024* [online]. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-02-25]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseni-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2024.aspx>>.
15. MINISTERSTVO VNITRA. *Zásady pro poskytování dotací ze státního rozpočtu na výdaje realizované v rámci Programu prevence kriminality na místní úrovni na rok 2024* [online]. © 2024 Ministerstvo vnitra České republiky [cit. 2023-02-27]. Dostupné z WWW: <<https://www.mvcr.cz/clanek/vyhlaseni-programu-prevence-kriminality-na-mistni-urovni-na-rok-2024.aspx>>.
16. POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality za rok 2023* [online]. © 2024 Policie ČR [cit. 2024-01-21]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/clanek/statisticke-prehledy-kriminality-za-rok-2023.aspx>>.
17. PROBAČNÍ A MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Resocializační programy* [online]. Probační a mediační služba [cit. 2023-12-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.pmscr.cz/pro-pachatele/resocializacni-projekty/>>.
18. PROBAČNÍ a MEDIAČNÍ SLUŽBA. *Resocializační program Probační a mediační služby získal mezinárodní ocenění* [online]. Probační a mediační služba [cit. 2023-12-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.pmscr.cz/resocializacni-program-probacni-a-mediacni-sluzby-ziskal-mezinarodni-oceneni/>>.
19. REVOLUTION TRAIN. *>Aktuálně* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.revolutiontrain.cz/v2/aktuality2.php>>.

20. REVOLUTION TRAIN. *O nás: Pro média* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.revolutiontrain.cz/v2/media.php>>.
21. REVOLUTION TRAIN. *Projekt: Historie* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.revolutiontrain.cz/v2/historie.php>>.
22. REVOLUTION TRAIN. *Projekt: Ná vazný program* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.revolutiontrain.cz/v2/navaznost.php>>.
23. REVOLUTION TRAIN. *Projekt: Představení* [online]. © 2014 Nadační fond Nové Česko a Pavel Tuma [cit. 2023-12-11]. Dostupné z WWW: <<https://www.revolutiontrain.cz/v2/projekt.php>>.
24. VĚZNICE PARDUBICE. *Program VIT (Victim impact training) – Vnímám i Tebe* [online]. © 2023 Vězeňská služba České republiky [cit. 2023-12-17]. Dostupné z WWW: <<https://www.vscr.cz/organizacni-jednotky/veznice-pardubice/sekce/program-vit-victim-impact-training-vnimam-i-tebe>>.

Legislativní dokumenty

1. ČESKO. Zákon č. 108/2006 Sb., Zákon o sociálních službách, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2006. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2006-108>>.
2. ČESKO. Zákon č. 40/2009 Sb., Trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2009. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-40>>.
3. ČESKO. Zákon č. 418/2011 Sb., Zákon o trestní odpovědnosti právnických osob a řízení proti nim. In *Sbírka zákonů České republiky*. 2011. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2011-418>>.
4. SLOVENSKO. Zákon č. 583/2008 Z.Z., Zákon o prevencii kriminality a inej protispoločenskej činnosti a o zmene a doplnení niektorých zákonov, ve znění pozdějších předpisů. In *Zbierka zákonov Slovenskej republiky*. 2008. Dostupné také z WWW: <<https://www.zakonypreludi.sk/zz/2008-583>>.

Ostatní zdroje

Kromě výše uvedených zdrojů byly při zpracování bakalářské práce využity následující materiály:

- ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Tabulková část: Počet obyvatel v regionech soudržnosti, krajích a okresech České republiky k 1. 1. 2023* [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.czso.cz/csu/czso/pocet-obyvatel-v-obcich-k-112023>>,
- POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Mapa kriminality* [online]. Dostupné z WWW: <<https://kriminalita.policie.cz>>,
- POLICIE ČESKÉ REPUBLIKY. *Statistické přehledy kriminality Policie ČR* [online]. Dostupné z WWW: <<https://www.policie.cz/statistiky-kriminalita.aspx>>.

Seznam tabulek a grafů

Tabulka 1: Zatíženost okresů Středočeského kraje kriminalitou v roce 2023

Tabulka 2: Nejčastěji registrované činy ve Středočeském kraji v roce 2023

Graf 1: Kriminalita registrovaná ve Středočeském kraji v letech 2019-2023

Graf 2: Struktura kriminality ve Středočeském kraji v letech 2019-2023

Graf 3: Majetková kriminalita ve Středočeském kraji v letech 2019-2023

Graf 4: Kriminalita v okresech Středočeského kraje v letech 2022-2023

Graf 5: Index kriminality v okresech Středočeského kraje v roce 2023

Graf 6: Vybraná kriminalita v okresech Středočeského kraje v roce 2023

Graf 7: Vybraná majetková kriminalita v okresech Středočeského kraje v roce 2023

Graf 8: Vybraná násilná kriminalita v okresech Středočeského kraje v roce 2023

Graf 9: Drogová kriminalita v okresech Středočeského kraje v roce 2023